

Alþýðusamband Íslands

Alþingi
Nefndasvið Austurstræti 8-10
150 REYKJAVÍK

Reykjavík 12.4.2017
Tilvísun: 201703-0031

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum um tekjustofna sveitarfélaga, nr. 4/1995, með síðari breytingum (sérstakt framlag úr Jöfnunarsjóði), 306.mál.

Alþýðusamband Íslands hefur fengið til umsagnar frumvarp til laga um breytingu á lögum um tekjustofna sveitarfélaga, nr. 4/1995, með síðari breytingum (sérstakt framlag úr Jöfnunarsjóði), 306.mál.

Tilgangur frumvarpsins er að vega á móti þeim áhrifum sem lög nr. 40/2014 um séreignarsparnað og ráðstöfun hans til greiðslu húsnæðislána og húsnæðissparnaðar hafa á útsvarstekjur sveitarfélaga. Fyrir liggur að öll sveitarfélög landsins verða fyrir tekjumissi vegna ofangreindrar heimildar til ráðstöfunar á séreignarsparnaði sem bættur er að hluta til með umræddu frumvarpi. ASÍ mælir með samþykkt frumvarpsins en vekur jafnframt athygli á því að 10 ára heimild til skattfrjálsrar úttektar á séreignarsparnaði til fyrstu kaupa og framlenging á almennri heimild til nýtingar á séreignarsparnaði til niðurgreiðslu á húsnæðislánum um tvö ár, eða til 30. júní 2019, hefur þau áhrif að sveitarfélögin verð áfram af verulegum útsvarstekjum sem ekki liggur fyrir hvernig þeim hvernig þeim verður bætt.

Virðingarfyllt,

Henný Hinz
hagfræðingur ASÍ

18.4.2017

Umsögn byggðaráðs Blönduósbæjar um frumvarp til laga um breytingu á lögum um tekjustofna sveitarfélaga, 306. mál, til umhverfis-og samgöngunefndar Alþingis.

Á fundi byggðaráðs Blönduósbæjar var eftirfarandi ályktun samþykkt samhljóða vegna framkomins frumvarps um breytingu á lögum um tekjustofna sveitarfélaga (sérstakt framlag úr Jöfnunarsjóði).

Byggðaráð Blönduósbæjar mótmælir harðlega fyrirleggjandi frumvarpi sem felur í sér grundvallarbreytingu á starfsemi Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga. Boðuð breyting felur ekki í sér jöfnun á tekjum sveitarfélaga og með engu móti er tekið tillit til þess hvort sveitarfélög þurfi að fullnýta tekjustofna. Þá felur frumvarpið í sér fordæmalaus skerðingu á tekjustofnum sveitarfélaga með afturvirkum hætti. Slíkt orkar tvímælis í ljósi 78. gr. stjórnarskrár þar sem kveðið er á um að tekjustofnar sveitarfélaga skuli ákveðnir með lögum, en brýtur einnig blað varðandi samskipti ríkis og sveitarfélaga. Sveitarfélög geta þá ekki byggt á gildandi lögum varðandi áætlanir um tekjur þeirra.

Þessi afgreiðsla byggðaráðs tilkynnist nefndasviði hér með.

Kveðja,

Arnar Þór Sævarsson, hdl.
Sveitarstjóri Blönduósbæjar

Hnjúkabyggð 33 540 Blönduósi
Sími: 455 4700 Fax: 455 4701

Alþingi
Kirkjustræti
101 Reykjavík

Umsögn sveitarstjórnar Borgarbyggðar v. Þingmál nr. 306

Sveitarstjórn Borgarbyggðar hefur borist til umsagnar frumvarp um breytingar á lögum um tekjustofna sveitarfélaga nr. 4/1995 sem felur í sér breytingu á starfsemi Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga. Boðuð breyting felur ekki í sér jöfnun á tekjum sveitarfélaga og með engu móti er tekið tillit til þess hvort sveitarfélög þurfi að fullnýta tekjustofna. Þá felur frumvarpið í sér fordæmalaus skerðingu á tekjustofnum sveitarfélaga með afturvirkjum hætti. Slíkt orkar tvímælis í ljósi 78. gr. stjórnarskrár um að tekjustofnar sveitarfélaga skuli ákveðnir með lögum en brýtur einnig blað varðandi samskipti ríkis og sveitarfélaga. Sveitarfélög geta þá ekki byggt á gildandi lögum varðandi áætlanir um tekjur þeirra.

Í ljósi framangreinds samþykkir sveitarstjórn Borgarbyggðar að undirbúa málsókn, þar sem krafist verður viðurkenningu á bótaábyrgð íslenska ríkisins vegna skerðingar á jöfnunarframlögum til sveitarfélaganna, verði fyrirbyggjandi frumvarp að lögum.

Greinargerð:

Lagaákvæði um starfsemi Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga er að finna í III. kafla laga um tekjustofna sveitarfélaga. Hlutverk sjóðsins er að jafna mismunandi útgjaldapörf og skatttekjur sveitarfélaga með framlögum úr sjóðnum, sbr. 8. gr. Tekjur sjóðsins voru 2015, m.a. 2,12% framlag af innheimtum beinum og óbeinum skatttekjum ríkissjóðs, sbr. a liður 8. gr. a. (hlutfallið hefur nú verið hækkað).

Það fyrirkomulag að íslenska ríkið ráðstafi tilteknu hlutfalli af beinum og óbeinum sköttum ríkisins til Jöfnunarsjóðs, er að rekja til laga um tekjustofna sveitarfélaga, nr. 91/1989. Með því hefur löggjafinn ákveðið að tilteknu hlutfalli af tekjum ríkissjóðs verði varið til jöfnunar á stöðu sveitarfélaga. Hluti bankaskatts féll sjálfkrafa til Jöfnunarsjóðs á árunum 2014-2016.

Ráðstöfun á tekjum jöfnunarsjóðs, er framkvæmd með bundnum framlögum (10.gr.), sérstökum framlögum (11.gr) og jöfnunarframlögum, sbr. 12. gr. tekjustofnalaga nr. 4/1995.

Jöfnunarframlög, skiptast í tekjujöfnunarframlög og útgjaldajöfnunarframlög.

Í lokamálslið 12. gr. tekjustofnalaga, er kveðið á um að til jöfnunarframlaga skuli verja tekjum sjóðsins vegna framlaga ríkisins til sjóðsins, sem eru umfram ráðstöfun skv. 10. og 11. gr. laganna. Jöfnunarsjóður er því gegnumstreymissjóður og skal tilteknum tekjum hvers árs ráðstafað til sveitarfélaga sama ár. Það fyrirkomulag er lögbundið.

Byggt er á þessum lagagrundvelli jöfnunarframlaga í reglugerð um Jöfnunarsjóð, nr. 960/2010, sbr. 8. gr. reglugerðarinnar. Niðurlagsákvæði greinarinnar orðast svo:

Endanlegt uppgjör skal fara fram eigi síðar en í árslok á grundvelli upplýsinga um íbúafjölda sveitarfélaga þann 1. janúar á sama ári og leiðréttrar skrár um álagðar skatttekjur sveitarfélaga.

Þrátt fyrir framangreind ákvæði laga og reglugerða hefur fjárhæð sem nemur tekjum Jöfnunarsjóðs af svokölluðum bankaskatti vegna áranna 2014, 2015 og 2016 ekki verið úthlutað. Þeir fjármunir eru tekjur sjóðsins, skv. a-lið 8.gr og gildir ákvæði 12. gr. laganna um jöfnunarframlög um þá.

Ekki verður séð nokkra lagaheimild fyrir þeirri ráðstöfun að halda þessum fjármunum undan við úthlutun úr sjóðnum. Áréttað er að þótt ráðherra fari með yfirstjórn jöfnunarsjóðs, sbr. 16. gr. laga um tekjustofna sveitarfélaga, takmarkast þær heimildir við ákvæði laganna. Samkvæmt 78. gr. stjórnarskrár skulu tekjustofnar sveitarfélaga ákveðnir með lögum, svo og réttur þeirra til að ákveða hvort og hvernig þeir eru nýttir. Ákvæðinu er skipað í mannréttindakafla stjórnarskrár. Þá er jafnframt unnt að líta til Evrópusáttmála um sjálfstjórn sveitarfélaga, sem íslenska ríkið hefur fullgilt, sbr. t.d. 9.gr. sáttmálans um tekjustofna sveitarfélaga.

Framlög úr jöfnunarjóði eru einn tekjustofn sveitarfélaga, sbr. 1.gr. laga um tekjustofna sveitarfélaga. Á grundvelli reglugerðarheimilda setur ráðherra reglur um úthlutanir úr sjóðnum, að fenginni umsögn ráðgjafarnefndar jöfnunarsjóðs. Sjóðurinn er gegnumstreymissjóður og gera gildandi reglur ráð fyrir að tekjum sjóðsins vegna hvers árs verði úthlutað til sveitarfélaga sama ár.

Með vísan til almennra reglna kröfuréttar, ákvæða tekjustofnalaga og reglugerðar, nr. 960/2010, um jöfnunarsjóð, eiga sveitarfélög lögvarinn rétt til framlaga úr sjóðnum. Fjárhæð jöfnunarframlaga skal nema þeim tekjum sjóðsins af framlögum ríkisins, sem standa eftir þegar bundnum og sérstökum framlögum hefur verið ráðstafað. Samkvæmt gildandi lögum hefur ráðherra ekki heimildir til að aftra því að slík krafa stofnist. Á grundvelli þess eiga sveitarfélög lögvarða kröfu um jöfnunarframlög úr sjóðnum. Sveitarfélög geta því krafist greiðslu jöfnunarframlaga úr sjóðnum með dómi, sem nemur rétti hvers sveitarfélags til þeirra fjármuna sem haldið hefur verið undan við úthlutun, án lagaheimildar.

Gildandi lög um jöfnunarsjóð, sbr. lokaml. 12. gr. laga um tekjustofna sveitarfélaga, fela í sér að verja skuli tekjum sjóðsins af framlögum ríkisins, sem standa eftir þegar ráðstöfun bundinna og sérstakra framlaga hefur farið fram í jöfnunarframlög. Ekki er heimild til uppsöfnunar þessara fjármuna í sjóðnum. Ef jöfnunarsjóður hefur ákveðið, að halda undan tekjum sjóðsins vegna framlags ríkisins vegna bankaskatts, þegar fjárhæðir framlaga vegna áranna 2014, 2015 og 2016, eru ákveðnar, geta slíkar ákvarðanir valdið einstökum sveitarfélögum tjóni. Ríkið getur borið skaðabótaábyrgð á því tjóni. Um þetta er til hliðsjónar vísað til dóms Hæstaréttar í máli nr. 631/2014, Fjarðabyggð gegn íslenska ríkinu. Í málinu reyndi á þá stöðu að ríkið framfylgdi ekki lagaskyldu um setningu reglugerðar um endurgreiðslu virðisaukaskatts til sveitarfélags við tilteknar aðstæður. Þótt viðkomandi lagaákvæði hafi síðar fallið úr gildi, var ríkið dæmt til greiðslu skaðabóta til sveitarfélagsins sem nam fjárhæð endurgreiðslu virðisaukaskatts sem sveitarfélaginu hefði borið.

Það er álit sveitarstjórnar að ákvæði 78. gr. stjórnarskrár, um að tekjustofnar sveitarfélaga skuli ákveðnir með lögum, feli í sér að tekjustofnar sveitarfélaga ráðist af gildandi lögum. Í því felist jafnframt réttur sveitarfélaga að tekjustofnar séu fyrirsjáanlegir að nokkru marki. Í stjórnarskrá er ekki að finna almenna reglu um bann við afturvirkni laga, en afturvirkni skattalaga er sérstaklega bönnuð, sbr. 2. mgr. 77. gr. Reglur um tekjustofna sveitarfélaga hafa skyldleika við skattareglur og mögulegt að líta til þeirra tengsla við skýringu á rétti sveitarfélaga til lögákveðinna tekjustofna. Þá hefur í íslenskum stjórnskipunarrétti verið byggt á því að takmörk séu fyrir því að

Íþyngjandi lögum verði beitt afturvirk. Reglur sem umdeilt frumvarp fela í sér, leiða til þess að sveitarfélög sem ella hefðu fengið jöfnunarframlög úr jöfnunarjóði verða fyrir skerðingu á tekjustofnum með afturvirkum hætti. Slík löggjöf er íþyngjandi.

Með vísan til þeirrar ályktunar að sveitarfélög eigi nú þegar lögvarðar kröfur til útgreiðslu jöfnunarframlaga vegna tekna jöfnunarsjóðs af bankaskatti, er verulegt álitamál hvort framkomið frumvarp geti fellt slíkar kröfur úr gildi svo samræmist 72. gr. stjórnarskrár um vernd eignaréttinda. Ef lögvarðar kröfur til greiðslu fjármuna eru felldar niður með lögum, er unnt að jafna slíkri stöðu við eignarnám. Íslenska ríkið getur þá borið bótaábyrgð á því tjóni sem eigandi kröfunnar verður fyrir.

Samkvæmt framangreindu er það álit sveitarstjórnar Borgarbyggðar að einstök sveitarfélög eigi lögvarða kröfu um jöfnunarframlög úr jöfnunarsjóði miðað við gildandi lög og reglugerðir á árinu 2014, 2015 og 2016, vegna tekna jöfnunarsjóðs af bankaskatti, sem haldið hefur verið undan úthlutun.

Í annan stað er mögulegt að líta svo á að sveitarfélögum hafi nú þegar verið valdið skaðabótaskyldu tjóni, með þeirri stjórnsýslu jöfnunarsjóðs að halda fjármunum undan úthlutun jöfnunarframlaga árið 2014, 2015 og 2016, í ósamræmi við gildandi lög og reglugerðir. Lögvarin krafa til skaðabóta hefur þá stofnast.

Ef fyrirbyggjandi lagafrumvarp verður samþykkt af Alþingi, getur komið til þess að íslenska ríkið beri bótaábyrgð á skertum framlögum til einstakra sveitarfélaga, enda fælu lögin í sér að lögvarðar kröfur sveitarfélaga væru þar með felldar niður. Fjárhæð skaðabóta miðaðist þá við mismun réttar til úthlutunar samkvæmt gildandi lögum og hinum nýju reglum. Í því ljósi fellst nokkur áhætta í samþykkt frumvarpsins fyrir ríkissjóð, enda leiddi slík niðurstaða til greiðslna úr ríkissjóði umfram þá fjármuni sem fyrirbyggjandi frumvarpi er ætlað að ráðstafa.

Borgarbyggð 10. apríl 2016

Eiríkur Ólafsson staðgengill sveitarstjóra

Alþingi
Umhverfis- og samgöngunefnd

Frumvarp til laga um tekjustofna sveitarfélaga (sérstakt framlag úr Jöfnunarsjóði), 306. mál

Á fundi sveitarstjórnar Dalabyggðar fyrr í dag var eftirfarandi umsögn samþykkt:

Sveitarstjórn Dalabyggðar leggst gegn samþykkt frumvarpsins. Samþykkt frumvarpsins felur í sér grundvallarbreytingu á starfsemi Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga og felur ekki í sér jöfnun á tekjum sveitarfélaga sem þó er megingilgangur sjóðsins. Með samþykkt frumvarpsins rennur meginhluti umrædds framlags til sveitarfélaga sem þegar hafa hvað styrkasta tekjustofna og möguleika til tekjuöflunar á meðan hin sitja eftir með skarðan hlut. Þá felur frumvarpið í sér fordæmalaus skerðingu á tekjustofnum sveitarfélaga með afturvirkum hætti. Slíkt orkar tvímælis í ljósi 78. gr. stjórnarskrár um að tekjustofnar sveitarfélaga skuli ákveðnir með lögum en brýtur einnig blað varðandi samskipti ríkis og sveitarfélaga þar sem sveitarfélög geta þá ekki lengur byggt á gildandi lögum varðandi áætlanir um tekjur þeirra.

Sveitarstjórn Dalabyggðar samþykkir að undirbúa málsókn í samvinnu við fleiri sveitarfélög, þar sem krafist verður viðurkenningar á bótaábyrgð íslenska ríkisins vegna skerðingar á jöfnunarframlögum til sveitarfélaganna, verði fyrirbyggjandi frumvarp að lögum.

Þetta tilkynnist hér með.

Með kveðju,
Sveinn Pálsson
Sveitarstjóri Dalabyggðar
Miðbraut 11, 370 Búðardal.
sími: 430 4700
netfang: sveitarstjori@dalir.is
veffang: www.dalir.is

Sæl

Bæjarráð Fjarðabyggðar samþykkti á fundi sínum 10. apríl 2017 að fela undirrituðum f.h. Fjarðabyggðar að veita umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum um tekjustofna sveitarféla, sérstakt framlag úr Jöfnunarsjóði sveitarfélaga.

Fjarðabyggð tekur jákvæða afstöðu til frumvarpsins og hvetur eindregið til að það verði samþykkt.

Breytingin samkvæmt frumvarpinu, um ráðstöfun hins sérstaka skatts á fjármálafyrirtæki, er í samræmi við upphaflegan tilgang framlagsins í Jöfnunarsjóð og gætir að jafnræðissjónarmiðum milli sveitarfélaga.

MBK/Snorri

FJARÐABYGGÐ

Þú ert á góðum stað

Snorri Styrkársson

Fjármálastjóri – Director of Finance
snorri.styrkarsson@fjardabyggd.is

Fjarðabyggð +354 470 9032
Hafnargötu 2 +354 820 7900
730 Fjarðabyggð www.fjardabyggd.is

Fyrirvari / Legal disclaimer

Alþingi
Umhverfis- og samgöngunefnd
sent rafrænt nefndasvid@altingi.is

Umsögn. Breyting á lögum um tekjustofna sveitarfélaga nr 4/1995, með síðari breytingum.
Þingskjal 418, 306. mál

Með frumvarpinu er gerð tillaga um sértæka lausn fyrir hluta sveitarfélaga í landinu á grundvelli tilurðar og uppruna tekjustofns. Fjórðungssamband Vestfirðinga hefur leitað upplýsinga frá Jöfnunarsjóði um útreikninga á áhrifum þessa frumvarps á tekjur sveitarfélaga en þær hafa ekki fengist fram. Málið er í ágreiningi á milli ríkis og sveitarfélaga og milli sveitarfélaga, en því þarf að ljúka með sátt.

Fjórðungssamband Vestfirðinga telur því grundvallaratriði að upplýsingar um fjárhagsleg áhrif málsins liggi fyrir við afgreiðslu þess þannig meta megí áhrif þess til hlítar á tekjur sveitarfélaga. Fjórðungssamband Vestfirðinga leggst því gegn afgreiðslu málsins eða afgreiðslu þess verði frestað á meðan leitað er sáttar í málinu.

Ísafirði 5. maí 2017
f.h. Fjórðungssambands Vestfirðinga

Aðalsteinn Óskarson, framkvæmdastjóri

3.4.2017

Góðan daginn

Sendi hér bókun bæjarráðs Fljótsdalshéraðs frá 3. apríl 2017.

Með kveðju
Stefán Bragason

201703176 - Frumvarp til laga um tekjustofna sveitarfélaga(sérstakt framlag úr Jöfnunarsjóði)

Til umsagnar.

Lagt fram til umsagnar frumvarp til laga um tekjustofna sveitarfélaga (sérstakt framlag úr Jöfnunarsjóði)

Bæjarráð gerir ekki athugasemd við frumvarpsdrögin.

Nefndarsvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Borg, 10. apríl 2017

Efni: Umsögn vegna frumvarps til laga um tekjustofna sveitarfélaga (sérstakt framlag úr Jöfnunarsjóði), 306. mál.

Á fundi sveitarstjórnar Grímsnes- og Grafningshrepps þann 5. apríl s.l. var lögð fram beiðni frá Umhverfis- og samgöngunefnd Alþingis, dags. 28. mars 2017 þar sem óskað er umsagnar sveitarfélagsins á frumvarpi til laga um tekjustofna sveitarfélaga (sérstakt framlag úr Jöfnunarsjóði), 306. mál.

Eftirfarandi bókun var gerð:

16. Beiðni Umhverfis- og samgöngunefndar Alþingis um umsögn á frumvarpi til laga um tekjustofna sveitarfélaga (sérstakt framlag úr Jöfnunarsjóði), 306. mál.

Fyrir liggur beiðni Umhverfis- og samgöngunefndar Alþingis, dags. 28. mars 2017 um umsögn um frumvarp til laga um tekjustofna sveitarfélaga (sérstakt framlag úr Jöfnunarsjóði), 306. mál. Sveitarstjórn Grímsnes- og Grafningshrepps mótmælir harðlega fyrirleggjandi frumvarpi sem felur í sér grundvallarbreytingu á starfsemi Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga. Boðuð breyting felur ekki í sér jöfnun á tekjum sveitarfélaga og með engu móti er tekið tillit til þess hvort sveitarfélög þurfi að fullnýta tekjustofna. Þá felur frumvarpið í sér fordæmalausa skerðingu á tekjustofnum sveitarfélaga með afstæðislegum hætti. Slikt orkar tvímælis í ljósi 78. gr. stjórnarskrár þar sem kveðið er á um að tekjustofnar sveitarfélaga skuli ákveðnir með lögum en brýtur einnig blað varðandi samskipti ríkis og sveitarfélaga. Sveitarfélög geta þá ekki byggt á gildandi lögum varðandi áætlánir um tekjur þeirra.

Virðingarfyllst,
f.h. sveitarstjórnar

 SVEITARSTJÓRI
GRÍMSNES- OG
GRAFNINGSHREPPS

Ingibjörg Harðardóttir, sveitarstjóri

10.4.2017

Góðan dag

Á fundi bæjarráðs Hafnarfjarðar þ. 6. Apríl sl. var eftirfarandi tekið fyrir:

1703566 - Frumvarp til laga um tekjustofna sveitarfélaga (sérstakt framlag úr jöfnunarsjóði), 306. mál til umsagnar

Umsögn

Bæjarráð fagnar framkomnu frumvarpi og leggur áherslu á við Alþingi að það verði samþykkt.

Kv. Auður

Auður Þorkelsdóttir
skrifstofustjóri

Hér sendist umsögn sveitarstjórnar Hrunamannahrepps vegna frumvarps til laga um tekjustofna sveitarfélaga (sérstakt framlag úr Jöfnunarsjóði) sem tekin var fyrir á fundi þann 6. apríl. s.l.

1. Umhverfis- og samgöngunefnd Alþingis: Umsagnarbeiðni um frumvarp til laga um tekjustofna sveitarfélaga (sérstakt framlag úr Jöfnunarsjóði).

Oddviti kynnti umsagnarbeiðni frá Umhverfis- og samgöngunefnd Alþingis um frumvarp til laga um tekjustofna sveitarfélaga (sérstakt framlag úr Jöfnunarsjóði). Sveitarstjórn telur að með frumvarpinu sé brotið gegn reglum og tilgangi Jöfnunarsjóðs að tekjur sjóðsins eigi að fara til jöfnunar á tekjugrunni sveitarfélaganna á Íslandi og leggst því alfarið á móti því.

Kveðja

JGV

11.4.2017

Komið þið sæl !

Á fundi bæjarráðs Hveragerðisbæjar var eftirfarandi ályktun samþykkt samhljóða vegna framkomins frumvarps um breytingu á lögum um tekjustofna sveitarfélaga (sérstakt framlag úr Jöfnunarsjóði).

Bæjarráð Hveragerðisbæjar leggst eindregið gegn samþykkt umrædds frumvarps þar sem það felur í sér grundvallarbreytingu á starfsemi Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga. Boðuð breyting felur ekki í sér jöfnun á tekjum sveitarfélaga og með engu móti er tekið tillit til þess hvort sveitarfélög þurfi að fullnýta tekjustofna til að sinna þjónustu við íbúa. Með samþykkt frumvarpsins er einsýnt að meginhluti umrædds framlags mun renna til sveitarfélaga sem þegar hafa hvað styrkasta tekjustofna og möguleika til tekjuöflunar á meðan hin sitja eftir með skarðan hlut. Þá felur frumvarpið í sér fordæmalaus skerðingu á tekjustofnum sveitarfélaga með afturvirkum hætti. Slikt orkar tvímælis í ljósi 78. gr. stjórnarskrár um að tekjustofnar sveitarfélaga skuli ákveðnir með lögum en brýtur einnig blað varðandi samskipti ríkis og sveitarfélaga þar sem sveitarfélög geta þá ekki lengur byggt á gildandi lögum varðandi áætlanir um tekjur þeirra.

Í ljósi framangreinds samþykkir bæjarráð Hveragerðisbæjar að undirbúa málsókn, í samvinnu við fleiri sveitarfélög, þar sem krafist verður viðurkenningar á bótaábyrgð íslenska ríkisins vegna skerðingar á jöfnunarframlögum til sveitarfélaganna, verði fyrirbyggjandi frumvarp að lögum.

Þessi afgreiðsla bæjarráðs tilkynnist nefndasviði hér með.

Bestu kveðjur

Aldís

Aldís Hafsteinsdóttir

Bæjarstjóri Hveragerðisbæjar

Alþingi
Sigrún Helga Sigurjónsdóttir
Kirkjustræti
150 Reykjavík

Kópavogi, 21. apríl 2017
17031316/001.01 Sp

Efni: Umsögn Kópavogsbæjar um frv. til laga um br. á lögum um tekjustofna sveitarfélaga, 306. mál.

Vísað er til erindis nefndarsviðs Alþingis er barst með tölvupósti, dags. 28. mars 2017, þar sem sveitarfélaginu var gefinn kostur á að veita umsögn um ofangreint mál.

Samband íslenskra sveitarfélaga setti fram umsögn vegna málsins, dags. 7. apríl 2017. Kópavogsbær tekur undir þau sjónarmið sem reifuð eru í umsögn Sambands íslenskra sveitarfélaga og styður að frumvarpið verði afgreitt á yfirstandandi þingi sem lög frá Alþingi.

Virðingarfyllst,

Ármann Kr. Ólafsson
bæjarstjóri

18.4.2017

Komið þið sæl,

Á 1302. fundi bæjarráðs Mosfellsbæjar þann 6. apríl sl. var tekið fyrir mál 201703430 *Umsögn um frumvarp til laga um tekjustofna sveitarfélaga (sérstakt framlag úr Jöfnunarsjóði)*. Samþykkt var að vísa málinu til umsagnar og afgreiðslu fjármálastjóra.

Umsögn Mosfellsbæjar:

Mosfellsbær tekur undir sjónarmið í umsögn Sambands íslenskra sveitarfélaga og mælir með því að frumvarpið verði að lögum.

Með kveðju,

Pétur J. Lockton

Fjármálastjóri

Bæjarskrifstofur Mosfellsbæjar

Sími 525 6700

www.mos.is

Nefndarsvið Alþingis
b.t. umhverfis- og samgöngunefndar
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum um tekjustofna sveitarfélaga (sérstakt framlag úr Jöfnunarsjóði), 306. mál

Fyrir umhverfis- og samgöngunefnd Alþingis liggur frumvarp um breytingu á lögum um tekjustofna sveitarfélaga nr. 4/1995 m.s.br. Skrifstofa borgarstjórnar hefur óskað eftir því að fjármálaskrifstofa veiti frumvarpinu umsögn fyrir hönd Reykjavíkurborgar.

Frumvarpið felur í sér að á árinu 2017 greiði Jöfnunarsjóður sveitarfélögum sérstakt framlag sem samsvarar 1,06% af tekjum ríkissjóðs af sérstökum skatti á fjármálafyrirtæki skv. lögum nr. 155/2010 (hér eftir nefndur „bankaskattur“) á árinu 2014, 2,12% af tekjum ríkissjóðs af þessum skatti á árinu 2015 og 2,355% á árinu 2016. Skal framlag Jöfnunarsjóðs skiptast hlutfallslega milli sveitarfélaga í samræmi við hlutdeild þeirra í álögðu heildarútsvari áranna 2013, 2014 og 2015. Tilgangur frumvarpsins er að vega á móti þeim áhrifum sem lög nr. 40/2014 um séreignarsparnað og ráðstöfun hans til greiðslu húsnæðislána og húsnæðissparnaðar hafa haft á útsvarstekjur sveitarfélaga.

I

Verði fyrirbyggjandi frumvarp ekki að lögum verður sérstöku framlagi Jöfnunarsjóðs vegna bankaskatts skipt milli sveitarfélaga í formi útgjaldajöfnunarframlags. Það hefði í för með sér að Reykjavíkurborg fengi nánast enga hlutdeild í framlaginu og svipaða sögu væri að segja um ýmsa aðra þéttbýliskjarna. Á árinu 2015 hlaut Reykjavíkurborg t.d. 13,2 m.kr. í útgjaldajöfnunarframlag frá Jöfnunarsjóði vegna Kjalarness samanborið við rúmlega 7.300 m.kr. heildarútgjaldajöfnunarframlög til sveitarfélaga, sem þýðir að hlutdeild borgarinnar var tæp 0,2%.

Í greinargerð með fyrirbyggjandi frumvarpi er gert ráð fyrir að sérstakt framlag Jöfnunarsjóðs vegna bankaskatts nemi alls um 1,3 mia.kr. Væri þessi fjármunum skipt milli sveitarfélaga með útgjaldajöfnunarframlagi fengi Reykjavíkurborg rúmar 2 m.kr. í sinn hlut. Hins vegar var hlutdeild Reykjavíkurborgar í álögðu útsvari ársins 2015 um 37,8% og miðað við að skipt væri skv. þeirri hlutdeild fengi Reykjavíkurborg u.þ.b. 492 m.kr. í sinn hlut.

Bent er á það sem kemur fram í umsögn Sambands íslenskra sveitarfélaga um fyrirbyggjandi frumvarp, dags. 7. apríl 2017, að undanfarin ár hafa sveitarfélög sem fá útgjaldajöfnunarframlag notið góðs af umtalsverðum hækkunum á þessum framlögum vegna ófyrirséðra skatttekna ríkissjóðs. Líkt og rakið er í umsögn Sambandsins hækkuðu útgjaldajöfnunarframlög alls um u.þ.b. 2 mia.kr. á árinu 2016 vegna þessa og urðu framlögin þannig um 22% umfram það sem gert hafði verið ráð fyrir í áætlunum. Þessi fjárhæð er rúmlega helmingi hærri en sú sem er til ráðstöfunar í fyrirbyggjandi frumvarpi.

II

Eins og komið hefur fram er í frumvarpinu gert ráð fyrir að sérstöku framlagi Jöfnunarsjóðs vegna bankaskatts verði skipt hlutfallslega milli sveitarfélaga í samræmi við hlutdeild þeirra í álögðu heildarútsvari áranna 2013, 2014 og 2015. Fullyrt er í greinargerð með frumvarpinu að það þýði að skiptingin verði í réttu hlutfalli við áhrif laga nr. 40/2014 á útsvarstekjur sveitarfélaga. Þetta er ekki rétt, enda þarf hlutdeild sveitarfélags í álögðu útsvari ekki að endurspegla þátttöku íbúa þess í úrræðunum sem felast í lögum nr. 40/2014, sem m.a. er háð íbúasamsetningu sveitarfélagsins og aðstæðum á fasteignamarkaði í sveitarfélaginu.

Samband íslenskra sveitarfélaga hefur metið útsvarstekjutap sveitarfélaga vegna ráðstöfunar séreignarsparnaðar til greiðslu húsnæðislána á árinu 2015 byggt á raungögnum frá ríkisskattstjóra um ráðstöfun iðgjalda til greiðslu húsnæðislána á þessu ári. Samkvæmt minnisblaði Sambandsins, dags. 18. ágúst 2016, nam útsvarstekjutap sveitarfélaga vegna þessa u.þ.b. 1,6 mia.kr. á tekjuárinu 2015. Áhrif á hvert og eitt sveitarfélag eru sýnd aftast í minnisblaðinu sem fylgir með þessari umsögn.

Í meðfylgjandi töflu eru dregin fram þau tíu sveitarfélög þar sem hlutdeild í útsvarstekjutapi vegna ráðstöfunar séreignarsparnaðar til greiðslu húsnæðislána á árinu 2015 er umfram hlutdeild í álögðu útsvari vegna tekna sama árs. Taflan sýnir að ef 1,3 mia.kr. heildarframlagi Jöfnunarsjóðs vegna bankaskatts er skipt m.v. hlutdeild í álögðu útsvari vegna tekna 2015 verða þessi sveitarfélög af u.þ.b. 113 m.kr. miðað við að skipt sé í samræmi við raunverulegt tekjutap þeirra vegna ráðstöfunar séreignarsparnaðar til greiðslu húsnæðislána á árinu 2015. Áhrifin eru mest á sveitarfélögin á höfuðborgarsvæðinu og Akureyrarkaupstað, enda hafa íbúar þessara sveitarfélaga einna mestan hvata til að nýta sér úrræði hins opinbera til öflunar íbúðarhúsnæðis eða greiðslu húsnæðislána vegna aðstæðna á fasteignamarkaði í þeim.

	Hlutdeild í tapi vegna laga nr. 40/2014 árið 2015	Hlutdeild í álögðu útsvari vegna tekna 2015	Sérstakt framlag JS ef skipt er m.v. hlutdeild í tapi 2015	Sérstakt framlag JS ef skipt er m.v. álagt útsvar vegna 2015	Mismunur (m.kr.)
Reykjavíkurborg	39,12%	37,82%	508,5	491,6	-16,9
Kópavogsbær	13,97%	10,66%	181,7	138,6	-43,0
Seltjarnarneskaupstaður	1,75%	1,52%	22,8	19,7	-3,1
Garðabær	6,20%	4,83%	80,6	62,8	-17,7
Hafnarfjarðarkaupstaður	9,64%	8,36%	125,3	108,7	-16,6
Mosfellsbær	3,59%	2,81%	46,7	36,6	-10,2
Akureyrarkaupstaður	5,59%	5,23%	72,6	68,0	-4,6
Eyjafjarðarsveit	0,28%	0,27%	3,7	3,6	-0,1
Grýtubakkahreppur	0,14%	0,11%	1,8	1,5	-0,3
Vestmannaeyjabær	1,43%	1,39%	18,6	18,1	-0,5
Alls			1.062,4	949,2	-113,2

Með hliðsjón af framangreindu mætti vel rökstyðja að 2. mgr. nýs ákvæðis til bráðabirgða í lögum um tekjustofna sveitarfélaga yrði orðað þannig til að freista þess að skipta umræddum fjármunum eftir útsvarstekjutapinu eins og það reyndist árið 2015:

Sérstakt framlag Jöfnunarsjóðs skv. 1. mgr. skal skiptast milli sveitarfélaga í réttu hlutfalli við áhrif ráðstöfunar séreignarsparnaðar til greiðslu húsnæðislána, sbr. lög nr. 40/2014, á álagningu útsvars þeirra vegna tekjuáranna 2014, 2015 og 2016.

Þessi breytingartillaga felur í sér að sérstöku framlagi Jöfnunarsjóðs yrði dreift miðað við heildaráhrif ráðstöfunar séreignarsparnaðar til greiðslu húsnæðislána á útsvarstekjur sveitarfélaga á árunum 2014, 2015 og 2016, sem eru árin sem sérstaka framlagið er greitt vegna. Þessi leið á ekki að vera flókin í útfærslu, enda krefst hún þess aðeins að ríkisskattstjóri taki saman upplýsingar um heildarfjárhæð iðgjalda sem greidd hefur verið inn á fasteignalán eftir sveitarfélögum fyrir árin 2014, 2015 og 2016, og að reiknuð séu áhrif á útsvarstekjur sveitarfélaga m.v. álagningarhlutföll þeirra. Útfærsluna mætti einfalda enn frekar með því að dreifa framlagi áranna 2014, 2015 og 2016 í samræmi við áhrif ráðstöfunar séreignarsparnaðar til greiðslu húsnæðislána á útsvarstekjur vegna tekjuársins 2015, enda hefur Samband Íslenskra sveitarfélaga þegar aflað þessara gagna frá ríkisskattstjóra eins og nefnt hefur verið.

III

Eins og komið hefur fram áætlað Samband Íslenskra sveitarfélaga að útsvarstekjutap sveitarfélaga vegna ráðstöfunar séreignarsparnaðar til greiðslu húsnæðislána hafi numið u.þ.b. **1,6 mia.kr.** á árinu 2015. Yfir tímabilið frá miðju ári 2014 til miðs árs 2017, sem lög nr. 40/2014 um séreignarsparnað og ráðstöfun hans til greiðslu húsnæðislána og húsnæðissparnaðar ná til, má þá gera ráð fyrir að heildartekjutap sveitarfélaga vegna greiðslu séreignarsparnaðar inn á húsnæðislán muni nema u.þ.b. **4,9 mia.kr.** Vakin er athygli á því að hér er ekki tekið tillit til tekjutaps sveitarfélaga vegna nýtingar séreignarsparnaðar til kaupa á fasteign (húsnæðissparnaður) sem er hinn angi aðgerðanna sem felst í lögum nr. 40/2014.

Með lögum nr. 111/2016 um stuðning til kaupa á fyrstu íbúð voru úrræði laga nr. 40/2014 framlengd um tvö ár, til miðs árs 2019, og um leið var festur í lög réttur einstaklinga til að ráðstafa séreignarsparnaði yfir allt að tíu ára samfelld tímabil til kaupa á fyrstu íbúð eða til lækkunar húsnæðisláns sem tryggt er með veði í fyrstu íbúð. Í fyrrgreindu minnisblaði Sambandsins er tekjutap sveitarfélaga vegna framlengingar úrræða laga nr. 40/2014 metið á um **3,3 mia.kr.** og tekjutap vegna stuðnings til kaupa á fyrstu íbúð er metið á um **7,2 mia.kr.** næstu tíu árin.

Tekjutap sveitarfélaga vegna séreignarúrræða (m.kr.)	
Ráðstöfun séreignarsparnaðar inn á fasteignalán 2014-2017 (lög nr. 40/2014)	4.891
Ráðstöfun séreignarsparnaðar inn á fasteignalán 2017-2019 (lög nr. 111/2016)	3.261
Stuðningur til kaupa á fyrstu íbúð 2017-2026 (lög nr. 111/2016)	7.200
Tekjutap sveitarfélaga 2014-2026	15.352
Sérstakt framlag úr Jöfnunarsjóði	-1.300
Óbætt tekjutap 2014-2026 ef frumvarp verður að lögum	14.052

Þegar framangreindar aðgerðir eru teknar saman má gera ráð fyrir að heildartekjutap sveitarfélaga til ársins 2026 muni nema u.þ.b. **15,4 mia.kr.** Tekið skal fram að mikil óvissa er um þetta mat, sér í lagi þeim hluta sem snýr að lögum um stuðning til kaupa á fyrstu íbúð. Jafnframt er á það bent að

- 1) hér er aðeins metið tekjutap vegna stuðnigs til kaupa á fyrstu íbúð (sbr. lög nr. 111/2016) næstu tíu árin þrátt fyrir að úrræðið sé varanlegt,
- 2) matið tekur ekki tillit til tekjutaps vegna húsnæðissparnaðarhluta laga nr. 40/2014, og
- 3) ekki er tekið tillit til aukins kostnaðar sveitarfélaga vegna aukins mótframlags til þeirra starfsmanna sem nýta sér framangreind úrræði eða vegna aukins tryggingagjalds af þeim sökum.

Á fundi Jónsmessunefndar 7. sept. sl. var fjallað um tekjutap sveitarfélaga vegna framangreindra aðgerða og gert var ráð fyrir að sérfræðingar ríkis og sveitarfélaga ynnu áfram að mati á fjárhagslegum áhrifum aðgerðanna á sveitarfélögin. Miðað við fyrirbyggjandi mat er hins vegar ljóst að sérstök ráðstöfun bankaskatts kemur aðeins til með að bæta sveitarfélögum um **1,3 mia.kr.** af **15,4 mia.kr.** tekjutapi yfir tímabilið 2014-2026 og eftir standa rúmir **14,0 mia.kr.** sem enn eru óbættir.

IV

Fjármálaskrifstofa hefur hér að framan bent á sanngjarnari niðurstöðu um skiptingu þess 1,3 ma.kr. sem frumvarpað fjallar í raun um, þ.e. að byggja skiptinguna á raunverulegu útsvarstekjutapi hvers sveitarfélags. Hafa verður þó í huga að mikilvægara er að ná eins breiðri samstöðu um niðurstöðuna og kostur er sem ætla má að fyrirbyggjandi frumvarp geti skapað.

Hitt verður svo áframhaldandi úrlausnarefni að leiða til lykta mat á fjárhagslegum áhrifum framangreindra laga á fjármál sveitarfélaga og tryggja að hverju og einu sveitarfélagi verði bætt það tekjutap sem það hefur orðið og verður sannarlega fyrir. Eins og rakið hefur verið kemur þessi ráðstöfun aðeins til með að bæta lítinn hluta tekjutaps sveitarfélaga vegna úrræðanna sem felast í lögum nr. 40/2014 og nr. 111/2016.

Fjármálaskrifstofa mælir með því að frumvarpið verði að lögum og tekur undir umsögn Sambands íslenskra sveitarfélaga um sama frumvarp, dags. 7. apríl 2017.

Virðingarfyllst,

f.h. Reykjavíkurborgar

Birgir Björn Sigurjónsson,
fjármálastjóri

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Alþingi
b.t. umhverfis- og samgöngunefndar
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík 7. apríl 2017

1511198SA GB
Málalýkill: 00.63

Efni: Umsögn um frv. um br. á l. um tekjustofna sveitarfélaga, 306. mál á 146. lgjþ.

Vísað er til tölvupósts frá nefndasviði Alþingis, dags. 28. mars sl., þar sem kallað er eftir umsögnum um ofangreint mál, sem nú er lagt fram í fjórða sinn á Alþingi.

Líkt og fram kemur í fyrri umsögnum um málið kallar Samband íslenskra sveitarfélaga eindregið eftir því að sú ráðstöfun hlutdeildar sveitarfélaga í tekjum af svonefndum bankaskatti verði ráðstafað með þeim hætti sem lýst er í frumvarpinu. Í því felst að Jöfnunarsjóður sveitarfélaga úthluti 1.300 milljónum króna til allra sveitarfélaga í réttu hlutfalli við álagt útsvar á árunum 2013-2016.

Verði frumvarpið ekki að lögum liggur fyrir að framangreindum fjármunum verði úthlutað til einungis hluta sveitarfélaga, sem viðbót við útgjaldajöfnunarframlag jöfnunarsjóðs. Eins og fram kemur í umsögn sambandsins um sama mál, frá 19. nóvember 2015, væri slík niðurstaða með öllu óásættanleg. Sú umsögn var byggð á samþykktum stjórnar sambandsins um málið, sbr. einkum bókun stjórnar frá 12. desember 2014:

„Stjórn sambandsins leggur áherslu á að frumvarp til breytinga á tekjustofnalögum nái fram að ganga óbreytt á Alþingi. Stjórnin mótmælir breytingartillögu sem fram kemur á þingskjal 718, 366. mál.“

Eftir að dráttur varð á því að Alþingi lyki afgreiðslu málsins, á þann hátt sem upphaflega var lagt upp með, kom í ljós að skoðanir um málið reyndust skiptar meðal sveitarfélaga og innan stjórnar sambandsins, líkt og fram kom við umfjöllun á málið á fundi stjórnar sambandsins sem haldinn var í desember 2015, þar sem Aldís Hafsteinsdóttir, Jónína Erna Arnardóttir, Gunnlaugur Stefánsson og Ísólfur Gylfi Pálmason lögðu fram bókun þar sem fram kom að þau treystu sér ekki lengur til þess að mæla með því við Alþingi að frumvarpið yrði samþykkt. Því liggur fyrir að ekki er fullur einhugur um málið innan stjórnar sambandsins.

Sú aðferð við úthlutun tekna Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga vegna bankaskatts, sem lögð er til í frumvarpinu, er í samræmi við munnlegt samkomulag sem gert var milli hlutaðeigandi ráðherra og forsvarsmanna Sambands íslenskra sveitarfélaga á árinu 2014. Tilefni þess samkomulags var að sveitarfélög um allt land urðu fyrir tekjumissi vegna lagabreytinga sem heimiluðu ráðstöfun viðbótarlífeyrissparnaðar til þess að greiða niður íbúðalán og fjárfesta í nýju húsnæði, sbr. lög nr. 40/2014, um séreignrsparnað og ráðstöfun hans til greiðslu húsnæðislána og húsnæðissparnaðar.

Fram kemur í greinargerð með frumvarpinu að bankaskatturinn hafi aukið tekjur jöfnunarsjóðs um 1,3 milljarða króna í heild á árunum 2014 til 2016. Heildartap sveitarfélaga vegna laga nr. 40/2014 er hins vegar mun meira. Áætlun sviðsstjóra hag- og upplýsingasviðs sambandsins, sem lögð var fyrir umhverfis- og samgöngunefnd í september 2016, gerir ráð fyrir að árlegt tekjutap sveitarfélaga nemi um 1,6 milljarði króna og þannig 4,5-5 milljörðum króna á þeim þremur árum sem lögunum er ætlað að gilda. Sú ráðstöfun sem lögð er til í frumvarpinu nær því einungis að bæta það tap að hluta en mun engu að síður hjálpa sveitarfélögum til þess að láta enda ná saman í sínum rekstri.

Lög um stuðning við kaup á fyrstu íbúð nr. 111/2016 fela í sér heimild til skattfrjálsrar úttektar á séreignasparnaði til kaupa á fyrstu íbúð í tíu ár. Í umsögn sambandsins um frumvarpið, dags. 2. september 2016, kom fram að ætlað er að lögin rýri útsvarstekjur sveitarfélaga um árlega um 720 m.kr. Í sömu lögum var kveðið á um framlengingu almennrar heimildar skv. lögum nr. 40/2014 um tvö ár. Það er því ljóst að sveitarfélögin munu verða af verulegum útsvarstekjum vegna þessa.

Rétt þykir að lokum að benda á að á síðastliðnum árum hafa þau sveitarfélög sem fá útgjaldajöfnunarframlag notið góðs af því að eins og regluverk jöfnunarsjóðs er uppbyggt rennur hlutdeild sjóðsins í ófyrirséðum skatttekjum ríkisins á ári hverju, sbr. fjáráukalög viðkomandi árs, til þess að hækka útgjaldajöfnunarframlög. Af þeirri ástæðu hækkuðu t.a.m. útgjaldajöfnunarframlög vegna ársins 2016 um 2 milljarða króna og kom sú fjárhæð til útgreiðslu í árslok sama ár. Viðkomandi sveitarfélög fengu af þeirri ástæðu um 22% hærra útgjaldajöfnunarframlag á því ári en gert var ráð fyrir í fjárhagsáætlunum þeirra. Því hefur raunar verið velt upp, í tengslum við umræðu um endurskoðun á regluverki jöfnunarsjóðs, að skynsamlegra væri að dreifa þessum tekjuafgangi víðar, þannig að hluti hans renni t.d. til þess að hækka framlög til þjónustu við fatlað fólk.

Að öðru leyti vísast til umsagnar sambandsins frá 19. nóvember 2015 auk fyrri umsagna um sama mál.

Með vísan til framangreindra sjónarmiða mælir Samband Íslenskra sveitarfélaga, líkt og áður, eindregið með því að frumvarpið verði að lögum.

Virðingarfyllt

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Karl Björnsson
framkvæmdastjóri

**Samgöngu- og
sveitarstjórnarráðuneytið**

M i n n i s b l a ð

Viðtakandi: **Umhverfis- og samgöngunefnd Alþingis**
Sendandi: **Samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytið**
Dagsetning: **19.05.2017**
Málsnúmer: **SRN17040691**
Bréfalykill:

Efni: **Frumvarp til laga um breytingu á lögum um tekjustofn sveitarfélaga (sérstakt framlag úr Jöfnunarsjóði)**

Vísað er til fyrra minnisblaðs ráðuneytisins frá 15. maí sl., en eins og þar er rakið hefur ráðuneytið haft til skoðunar þá gagnrýni að fjárhæð sem nemur auknum tekjum Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga af svonefndum bankaskatti hafi verið haldið eftir í sjóðnum milli ára. Var af þessu tilefni haldinn fundur með ríkisendurskoðanda 17. maí sl. þar sem farið var yfir álitamál í þessu sambandi. Lýsti ríkisendurskoðandi þar þeirri skoðun sinni að í ljósi forsögu málsins, þ.e. samþykktar stjórnar Sambandsins á sínum tíma og þeim skýra vilja núverandi og fyrrverandi ríkisstjórna sem birst hefur í endurtekinni framlagningu frumvarpsins, væri ekki óeðlilegt að umræddum fjármunum hefði verið haldið eftir í Jöfnunarsjóði milli ára. Ráðuneytið ítrekar því þá skoðun sína að með þessari ákvörðun, sem byggði m.a. á tillögu ráðgjafarnefndar Jöfnunarsjóðs, hafi verið gætt eðlilegrar varfærni vegna þeirra skuldbindinga sem samþykkt frumvarpsins hefði í för með sér, enda yrðu þessir fjármunir að öðru kosti teknir að öllu leyti af tekjum Jöfnunarsjóðs á þessu ári. Að öðru leyti er vísað til þeirra sjónarmiða sem fram komu í framangreindu minnisblaði frá 15. maí sl.

Samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytið

M i n n i s b l a ð

Viðtakandi: **Umhverfis- og samgöngunefnd Alþingis**
Sendandi: **Samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytið**
Dagsetning: **15.05.2017**
Málsnúmer: **SRN17040691**
Bréfalykill:

Efni: Varðandi frumvarp til laga um breytingu á lögum um tekjustofn sveitarfélaga
(sérstakt framlag úr Jöfnunarsjóði)

Nokkur umræða hefur orðið á sveitarstjórnarstiginu um frumvarp ráðherra um sérstakt framlag úr jöfnunarsjóði sveitarfélaga. Frumvarpið kveður á um að á þessu ári verði úthlutað sérstöku framlagi til sveitarfélaganna úr Jöfnunarsjóði sem samsvari tekjuauka sjóðsins á undanförunum árum vegna sérstaks skatts á fjármálafyrirtæki, svonefnds bankaskatts, og verði því skipt milli sveitarfélaganna í samræmi við hlutdeild þeirra í álögðu heildarútsvari sömu ára. Í grófum dráttum má skipta gagnrýni á frumvarpið í tvennt, annars vegar gagnrýni á það sem sagt er vera afturvirkni frumvarpsins sem gangi gegn stjórnarskránni og hins vegar gagnrýni á það að þessum tekjum hafi verið haldið eftir í Jöfnunarsjóði en ekki úthlutað til sveitarfélaganna með öðrum tekjum hans á hverju ári eftir reglum tekjustofnalaganna.

Hvað varðar gagnrýni á hina meintu afturvirkni frumvarpsins þá virðist hún á misskilningi byggð. Frumvarpið kveður eingöngu á um að greitt verði sérstakt framlag úr jöfnunarsjóði á þessu ári sem **samsvari** tekjuauka sjóðsins af hinum svonefnda bankaskatti. Frumvarpið felur m.ö.o. ekki í sér ráðagerð um að þetta framlag eigi að greiðast af fé sem haldið hefur verið eftir milli ára og er frumvarpið reyndar alveg hlutlaust um það hvaða tekjur sjóðsins eigi að fjármagna þetta sérstaka framlag. Verði frumvarpið að lögum verður hins vegar komið í tekjustofnalögin lagaákvæði um greiðslu þessa sérstaka framlags á þessu ári sem er jafngilt öðrum ákvæðum laganna um greiðslur framlaga úr sjóðnum.

Hvað varðar þá staðreynd að fjármunum sem nemur um það bil tekjuauka Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga vegna bankaskattsins hefur verið haldið til hliðar undanfarin ár vegna áforma um framangreinda lagasetningu, þá er ráðuneytið að yfirfara sjónarmið um að ekki sé fullnægjandi lagastoð sé fyrir þeirri framkvæmd. Ákvæði tekjustofnalaganna um Jöfnunarsjóð byggja á því að sjóðurinn sé að meginstefnu til gegnumstreymissjóður, þ.e. að allar tekjur hans renni á hverju ári til sveitarfélaganna (og einstakra annarra aðila) eftir úthlutunarreglum sjóðsins. Það hefur þó verið viðurkennt að heimilt sé að halda að einhverju marki eftir fjármunum í sjóðnum milli ára vegna fyrirbyggjandi skuldbindinga hans.

Ráðuneytið lítur svo á að tillaga ráðgjafanefndar sjóðsins til ráðherra frá því í desember 2016 um að skilja um 1,1 ma.kr. eftir í sjóðnum hafi verið til að gæta varfærni vegna hugsanlegra skuldbindinga sjóðsins sem m.a. kynnu að koma til vegna umrædds stjórnarfrumvarps. Góð eiginfjárstaða sjóðsins um síðustu áramót tryggir þannig, verði þetta frumvarp að lögum, að ekki þarf að koma til skerðing á yfirstandandi ári á öðrum framlögum sjóðsins til sveitarfélaga.

Ráðuneytið er hins vegar sammála því að ekki megi leika vafi á lögmæti slíkrar framkvæmdar og er málið nú til skoðunar innan þess.

Alþingi
Nefndasvið – Umhverfis- og samgöngunefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Selfossi 6. apríl 2017

Efni: Umsögn stjórnar SASS um frumvarp til laga um breytingu á lögum um tekjustofna sveitarfélaga, nr. 4/1995, með síðari breytingum (sérstakt framlag úr Jöfnunarsjóði), 306 mál.

Stjórn Samtaka sunnlenskra sveitarfélaga leggst gegn því að frumvarp til laga um breytingu á lögum um tekjustofna sveitarfélaga nr. 4/1995, með síðari breytingum (sérstakt framlag úr Jöfnunarsjóði) verði samþykkt óbreytt.

Stjórnin skorar á Alþingi að beita sér fyrir breytingu á því þannig að byggt verði á hefðbundinni skiptireglu Jöfnunarsjóðs.

Virðingarfyllt,
f.h. stjórnar SASS

Bjarni Guðmundsson,
framkvæmdastjóri

Til: Stjórnar SSH
Frá: Framkvæmdastjóra SSH
Dags: 11. janúar 2016

Málsnúmer: 1601002

Efni: Frumvarp til laga um breytingu á tekjustofnalögum, 366. mál

Fyrir Alþingi liggur nú frumvarp til laga um breytingu á lögum um tekjustofna sveitarfélaga nr 4/1995, með síðari breytingum (sérstakt framlag úr Jöfnunarsjóði)

Einn meginþáttur í þeim breytingum sem þarna eru lagðar til, snýst um ráðstöfun á ca 1,1 milljarði af sérstökum tekjum Jöfnunarsjóðs vegna sérstaks skatts á fjármálafyrirtæki, og aðgerðir til að þessum tekjum verði ráðstafað með öðrum hætti en almennt gildir um tekjur Jöfnunarsjóðs.

Í lagafrumvarpinu er þannig gert ráð fyrir að þessar sérgreindu tekjur verði nýttar til að bæta sveitarfélögunum upp það tekjutap sem þau ella verða fyrir vegna þess skattleysis sem sett var á ráðstöfun séreignarspamaðar einstaklinga í tengslum við skuldaleiðréttingu ríkisstjórnarinnar, og þessum tekjum verði skipt á milli sveitarfélaganna á grundvelli hlutdeildar þeirra í álögðu heildarútsvari á landsvísu, en ekki á grundvelli almennra útgjaldajöfnunar í reglum Jöfnunarsjóðs.

Jöfnunarsjóður hefur sett fram útreikninga sem sýna hvernig skiptingin getur litið út, annrs vegar byggt að þeim forsendum sem settar eru fram í lagafrumvarpinu, og hins vegar ef þessari upphæð yrði skipt á forsendum almennrar útgjaldajöfnunar Jöfnunarsjóðs.

Skipting þessara sérgreindu tekna með framangreindum hætti mun skv. útreikningum Jöfnunarsjóðs skila aðildarveitarfélögum SSH u.þ.b 730 m. króna, en skipting á grundvelli útgjaldajöfnunar mun einungis skila u.þ.b 70 milljónum króna til aðildarsveitarfélaga SSH. Það er því ljóst að hér ber mikið í milli, eða um 660 m. króna.

Í umsögnum Sambandsins frá 4. desember 2015 og 19. nóvember er lýst yfir stuðningi við þá skiptingu sem lagafrumvarpið felur í sér, og í athugasemdum með frumvarpinu kemur fram að efni þess sé í samræmi við samþykkt stjórnar Sambandsins frá 27. júní 2014.

Á stjórnarfundi Sambandsins hinn 11. desember 2015 kom hins vegar í ljós að a.m.k. 4 stjórnarmenn lýstu andstöðu sinni við ákvæði frumvarpsins um skiptingu þessara sértekna á milli sveitarfélaganna, og sömuleiðis liggur fyrir að einstök sveitarfélög á landsbyggðinni hafa harðlega mótmælt því að þessum sértekjum verði skipt á grundvelli hlutdeildar sveitarfélaganna í heildarútsvari á landsvísu.

Það er því ljóst að ekki er einhugur um þessa ráðstöfun á „bankaskattinum“, og ýmis sveitarfélög og sveitarstjórnarmenn utan höfuðborgarsvæðisins telja það ósvinnu að sveitarfélögin hér á höfuðborgarsvæðinu njóti eðlilegrar leiðréttingar á þeirri tekjuskerðingu sem leiðir af skattfrelsi séreignarspamaðarins sem fylgdi skuldaleiðréttingu ríkisstjórnarinnar.

Að óbreyttu virðist því full þörf á að aðildarsveitarfélög SSH bregðist við til að verja sína hagsmuni og knýi á um að frumvarpið, eins og það liggur fyrir, nái fram að ganga.

Því er lagt að að stjórn SSH setji frá sér beinskeitta ályktun um málið, og fylgi henni eftir s.s. með því að boða þingmenn þeirra 3ja kjördæma sem ná yfir starfssvæði SSH til sérstaks fundar til að tryggja fullan skilning á eðli þessa máls og þeim réttmætu hagsmunum sem höfuðborgarsvæðið á undir í þessu máli.

Með sama hætti er vert að skoða hvort ekki sé þörf á sérstökum fundi stjórnar SSH með stjórn Sambands íslenskra sveitarfélaga vegna málsins.

Virðingarfyllt,

Páll Guðjónsson
framkvæmdastjóri SSH

Fylgigögn:

- a) Þingskjal 290 -263. mál; Frumvarp til laga um breytingu á lögum um tekjustofna sveitarfélaga nr. 4/1995 (sérstakt framlag úr Jöfnunarsjóði)
- b) Útreikningar Jöfnunarsjóðs um skiptingu áætlaðra sérstakra tekna Jöfnunarsjóðs af sérstökum skatti á fjármálafyrirtæki m.v. hlutdeild í heildartekjum útsvars annars vegar, og sem hlutfall af útgjaldaframlagi hins vegar (2 skjöl)
- c) Umsagnir Sambands íslenskra sveitarfélaga frá 19. nóvember 2015 og 4. desember 2015
- d) Fundargerð stjórnar Sambands íslenskra sveitarfélaga frá 11. desember 2015 (sjá 11. lið fundargerðarinnar.)
- e) Tillaga að bókun stjórnar SSH.

Nr. Svð	Sveitarfélag	Endanlegur útsvarsstofn		Áætlað framlag		Hlutfall af stofni	Áætlunargæðstofn		Hlutfall af stofni	Áætlað framlag		Hlutfall af útgjaldaframlagi	Áætlað framlag	
		v/ launa 2013	Hlutfall af stofni	400.000.000	400.000.000		Hlutfall af stofni	400.000.000		400.000.000	400.000.000		400.000.000	400.000.000
0000	Reykjavíkurborg	386.695.363.874	37,87%	151.468.510	55.993.488.689	38,03%	152.104.401	0,18%	705.410					
1000	Kópavogsbær	105.853.050.331	10,37%	41.462.622	15.327.521.688	10,41%	41.636.689	0,00%	-					
1100	Seltjarnarneskaupstaður	16.422.448.712	1,61%	6.432.670	2.243.306.494	1,52%	6.093.866	1,86%	7.426.470					
1300	Garðabær	52.231.088.053	5,11%	20.458.909	7.134.766.628	4,85%	19.381.350	1,80%	7.183.753					
1400	Hafnarfjarðarkaupstaður	83.900.610.442	8,22%	32.863.855	12.148.808.392	8,25%	33.001.823	0,00%	-					
1604	Mosfellsbær	28.042.199.586	2,75%	10.984.125	4.060.510.500	2,76%	11.030.238	2,33%	9.329.866					
1606	Kjósarhreppur	691.839.403	0,07%	270.993	94.989.550	0,06%	258.036	0,00%	-					
2000	Reykjanesbær	39.776.053.757	3,90%	15.580.274	5.759.572.584	3,91%	15.645.682	3,72%	14.882.823					
2300	Grindavíkurbær	8.699.273.620	0,85%	3.407.504	1.242.256.273	0,84%	3.374.547	3,29%	13.178.139					
2503	Sandgerðisbær	4.348.342.576	0,43%	1.703.245	629.640.005	0,43%	1.710.396	0,36%	1.454.492					
2504	Sveitarfélagið Garður	3.808.667.320	0,37%	1.491.854	551.495.028	0,37%	1.498.117	1,76%	7.035.632					
2506	Sveitarfélagið Vogar	2.908.990.117	0,28%	1.139.451	421.221.769	0,29%	1.144.235	1,41%	5.636.427					
3000	Akraneskaupstaður	20.766.118.791	2,03%	8.134.085	3.006.934.001	2,04%	8.168.234	3,97%	15.880.854					
3506	Skorradalshreppur	165.139.172	0,02%	64.685	20.543.313	0,01%	55.805	0,00%	-					
3511	Hvallfjarðarsveit	1.869.700.257	0,18%	732.361	255.027.115	0,17%	692.772	0,00%	-					
3609	Borgarbyggð	9.124.392.821	0,89%	3.574.023	1.321.212.095	0,90%	3.589.028	4,21%	16.834.190					
3709	Grundarfjarðarbær	2.618.003.581	0,26%	1.025.472	379.086.920	0,26%	1.029.777	1,10%	4.395.952					
3710	Helgafellssveit	119.289.593	0,01%	46.726	17.273.133	0,01%	46.922	0,07%	278.928					
3711	Stykkishólmsbær	3.362.309.365	0,33%	1.317.016	486.862.396	0,33%	1.322.545	1,31%	5.227.572					
3713	Eyja- og Miklaholtshreppur	354.884.012	0,03%	139.000	51.384.309	0,03%	139.584	0,18%	715.811					
3714	Snæfellsbær	5.517.595.946	0,54%	2.161.241	798.947.893	0,54%	2.170.315	2,54%	10.169.756					
3811	Dalabyggð	1.602.587.320	0,16%	627.733	232.054.644	0,16%	630.369	1,15%	4.588.014					
4100	Bolungarvíkurkaupstaður	2.864.421.699	0,28%	1.121.994	414.768.262	0,28%	1.126.704	1,22%	4.876.004					
4200	Ísafjarðarbær	11.398.438.011	1,12%	4.464.766	1.650.493.824	1,12%	4.483.510	5,47%	21.892.128					
4502	Reykholahreppur	654.512.134	0,06%	256.372	94.773.357	0,06%	257.449	0,98%	3.911.524					
4604	Tálknafjarðarhreppur	863.514.931	0,08%	338.239	125.036.962	0,08%	339.659	0,42%	1.680.006					
4607	Vesturbyggð	2.846.092.438	0,28%	1.114.814	412.114.185	0,28%	1.119.494	1,80%	7.186.641					
4803	Súðavíkurhreppur	599.721.202	0,06%	234.911	86.839.630	0,06%	235.897	0,98%	3.908.237					
4901	Árneshreppur	133.392.997	0,01%	52.250	19.315.306	0,01%	52.469	0,05%	209.019					
4902	Kaldrananeshreppur	313.944.530	0,03%	122.972	45.459.168	0,03%	123.488	0,26%	1.048.034					
4911	Strandabyggð	1.427.124.358	0,14%	559.004	206.647.607	0,14%	561.351	1,25%	4.985.064					
5200	Sveitarfélagið Skagafjörður	11.912.399.731	1,17%	4.666.085	1.724.915.481	1,17%	4.685.674	4,57%	18.294.161					
5508	Húnaþing vestra	3.083.995.497	0,30%	1.208.001	446.562.548	0,30%	1.213.072	2,05%	8.182.281					
5604	Blönduósibær	2.474.925.000	0,24%	969.428	358.369.140	0,24%	973.498	1,36%	5.429.798					
5609	Sveitarfélagið Skagaströnd	1.875.740.511	0,18%	734.727	271.607.226	0,18%	737.812	0,47%	1.898.640					
5611	Kaldrananeshreppur	194.040.684	0,02%	76.006	28.097.091	0,02%	76.325	0,13%	519.591					
5612	Húnavatnshreppur	960.029.834	0,09%	376.044	139.012.320	0,09%	377.622	0,43%	1.701.093					
5706	Akrahreppur	418.372.562	0,04%	163.876	60.580.347	0,04%	164.564	0,25%	993.147					
6000	Ákureyrarkaupstaður	54.967.844.627	5,38%	21.530.896	7.959.343.902	5,41%	21.621.286	3,33%	13.330.003					
6100	Norðurlingur	8.771.265.739	0,86%	3.435.703	1.270.079.279	0,86%	3.450.127	4,51%	18.034.315					
6250	Fjallabyggð	6.759.921.209	0,66%	2.647.860	978.836.591	0,66%	2.658.976	2,45%	9.797.719					
6400	Dalvíkurbyggð	5.651.965.981	0,55%	2.213.874	818.404.674	0,56%	2.223.168	2,94%	11.776.934					
6513	Eyjafjarðarsveit	2.811.574.309	0,28%	1.101.293	407.115.960	0,28%	1.105.917	1,37%	5.496.152					
6515	Hörgarsveit	1.525.064.171	0,15%	597.367	220.829.292	0,15%	599.875	0,72%	2.860.988					
6601	Svalbarðsströndarhreppur	1.183.360.414	0,12%	463.522	171.350.588	0,12%	465.468	0,47%	1.890.519					
6602	Grýtubakkahreppur	1.219.337.652	0,12%	477.814	176.560.092	0,12%	479.619	0,50%	1.995.151					
6607	Skútustaðahreppur	1.227.197.431	0,12%	480.693	177.698.188	0,12%	482.711	0,06%	236.474					
6611	Tjörneshreppur	151.934.996	0,01%	59.513	21.346.867	0,01%	57.988	0,05%	182.515					
6612	Pingejarsveit	2.227.063.888	0,22%	872.341	322.478.851	0,22%	876.003	1,31%	5.222.987					
6706	Svalbarðshreppur	245.594.862	0,02%	96.199	35.562.136	0,02%	96.603	0,11%	458.345					
6709	Langanesbyggð	1.621.709.662	0,16%	635.223	234.823.559	0,16%	637.890	1,00%	4.018.257					
7000	Seyðisfjarðarkaupstaður	2.193.309.033	0,21%	859.119	317.591.148	0,22%	862.726	0,44%	1.740.415					
7300	Fjarðabyggð	17.400.599.178	1,70%	6.815.812	2.519.606.761	1,71%	6.844.426	0,53%	2.120.099					
7502	Vopnafjarðarhreppur	2.151.222.928	0,21%	842.634	311.497.080	0,21%	846.171	1,06%	4.256.778					
7505	Fliótdalshreppur	182.834.265	0,02%	71.616	24.134.123	0,02%	65.560	0,00%	-					
7509	Borgarfjarðarhreppur	301.797.507	0,03%	118.214	43.700.279	0,03%	118.710	0,24%	956.164					
7613	Breiðdalshreppur	573.697.776	0,06%	224.717	83.071.438	0,06%	225.661	0,29%	1.150.709					
7617	Djúpavogshreppur	1.308.316.637	0,13%	512.467	189.444.249	0,13%	514.619	1,09%	4.377.290					
7620	Fliótdalshérað	10.328.115.276	1,01%	4.045.521	1.495.511.092	1,02%	4.062.505	4,48%	17.932.267					
7708	Sveitarfélagið Hornafjörður	7.168.440.435	0,70%	2.807.877	1.037.990.175	0,70%	2.819.665	3,13%	12.512.716					
8000	Vestmannaeyjabær	16.055.493.198	1,57%	6.288.934	2.324.835.415	1,58%	6.315.336	2,23%	8.927.151					
8200	Sveitarfélagið Árborg	22.074.304.599	2,16%	8.646.501	3.196.359.306	2,17%	8.682.801	3,60%	14.396.739					
8508	Myrdalshreppur	1.380.757.099	0,14%	540.842	199.933.628	0,14%	543.113	0,63%	2.536.322					
8509	Skaltárhreppur	1.279.906.920	0,13%	501.339	185.330.522	0,13%	503.444	0,60%	2.383.612					
8610	Ásahreppur	517.993.730	0,05%	202.898	64.438.420	0,04%	175.045	0,00%	-					
8613	Rangárlingur eystra	4.479.255.711	0,44%	1.754.524	648.596.227	0,44%	1.761.890	2,22%	8.878.724					
8614	Rangárlingur ytra	4.201.325.566	0,41%	1.645.859	608.351.942	0,41%	1.652.567	1,94%	7.752.511					
8710	Hrunamannahreppur	2.003.491.319	0,20%	784.767	290.105.543	0,20%	788.062	0,94%	3.744.116					
8716	Hveragerðisbær	6.165.000.898	0,60%	2.414.830	892.662.130	0,61%	2.424.968	2,62%	10.479.053					
8717	Sveitarfélagið Ölfus	5.659.960.000	0,55%	2.217.005	819.562.208	0,56%	2.226.313	1,55%	6.208.847					
8719	Grimsnæs- og Grafingshreppur	1.044.898.743	0,10%	409.287	151.301.338	0,10%	411.005	0,00%	-					
8720	Skelða- og Gnúpvörjahreppur	1.495.077.783	0,15%	585.522	216.487.263	0,15%	588.080	0,00%	-					
8721	Bláskógabyggð	2.441.374.710	0,24%	956.286	353.511.058	0,24%	960.301	0,00%	-					
8722	Floahreppur	1.520.514.102	0,15%	595.585	220.170.442	0,15%	598.085	0,68%	2.706.672					
Samtals		1.021.190.117.235		400.000.000	147.250.147.639		400.000.000		400.000.000				400.000.000	

Nr. Sví	Sveitarfélag	Endanlegur útsvarstofn v/ launa 2013	Hlutfall af stofni	Áætlað framlag 700.000.000	Álagningarstofn	Hlutfall af stofni	Áætlað framlag 700.000.000	Hlutfall af útgjaldaframlagi	Áætlað framlag 700.000.000
0000	Reykjavíkurborg	411.752.516.172	37,92%	265.464.801	59.621.764.342	38,09%	266.599.785	0,18%	1.266.243
1000	Kópavogsbær	114.492.183.795	10,55%	73.815.323	16.578.468.214	10,59%	74.130.917	0,00%	2.571
1100	Seltjarnarneskaupstaður	17.592.824.774	1,62%	11.342.434	2.403.179.864	1,54%	10.745.862	1,81%	12.703.189
1300	Garðabær	56.835.389.713	5,23%	36.642.874	7.763.714.235	4,96%	34.715.587	1,83%	12.801.748
1400	Hafnarfjarðarkaupstaður	91.031.175.137	8,38%	58.689.557	13.181.314.160	8,42%	58.940.482	0,00%	381
1604	Mostfellsbær	30.093.434.979	2,77%	19.401.819	4.357.529.385	2,78%	19.484.771	2,40%	16.787.662
1606	Kjósarhreppur	696.100.318	0,06%	448.789	95.574.574	0,06%	427.363	0,00%	-
2000	Reykjanesbær	43.284.092.352	3,99%	27.906.090	6.267.536.573	4,00%	28.025.402	3,86%	27.000.142
2300	Grindavíkurbær	9.122.760.206	0,84%	5.881.620	1.302.730.157	0,83%	5.825.181	3,28%	22.970.377
2503	Sandgerðisbær	4.625.849.860	0,43%	2.982.375	669.823.060	0,43%	2.995.126	0,42%	2.924.712
2504	Sveitarfélagið Garður	4.010.665.558	0,37%	2.585.754	580.744.373	0,37%	2.596.809	2,07%	14.921.681
2506	Sveitarfélagið Vogar	3.159.276.370	0,29%	2.036.847	457.463.218	0,29%	2.045.555	1,20%	8.415.379
3000	Akraneskaupstaður	22.075.989.225	2,03%	14.232.817	3.196.603.240	2,04%	14.293.669	3,93%	27.538.971
3506	Skorradalshreppur	189.825.857	0,02%	122.384	23.614.337	0,02%	105.592	0,00%	-
3511	Hvalfjarðarsveit	1.995.371.306	0,18%	1.286.454	272.168.646	0,17%	1.217.007	0,00%	-
3609	Borgarbyggð	9.681.132.069	0,89%	6.241.613	1.401.827.924	0,90%	6.268.299	4,22%	29.508.127
3709	Grundarfjarðarbær	2.721.380.419	0,25%	1.754.527	394.055.885	0,25%	1.762.028	1,05%	7.329.466
3710	Helgafellssveit	110.687.470	0,01%	71.362	16.027.546	0,01%	71.667	0,07%	463.091
3711	Stykkishólmsbær	3.618.564.446	0,33%	2.332.958	523.968.132	0,33%	2.342.933	1,32%	9.248.783
3713	Eyja- og Miklaholtshreppur	352.169.782	0,03%	227.051	50.994.184	0,03%	228.021	0,17%	1.164.058
3714	Snæfellsbær	5.949.990.656	0,55%	3.836.074	861.558.647	0,55%	3.852.475	2,83%	19.791.012
3811	Dalabyggð	1.705.104.684	0,16%	1.099.314	246.899.158	0,16%	1.104.014	1,17%	8.219.932
4100	Bolungarvíkurkaupstaður	2.811.682.734	0,26%	1.812.746	407.131.660	0,26%	1.820.496	1,15%	8.023.126
4200	Ísafjarðarbær	11.671.905.216	1,08%	7.525.103	1.690.091.875	1,08%	7.557.276	5,56%	38.914.425
4502	Reykholahreppur	655.697.526	0,06%	422.741	94.945.002	0,06%	424.548	1,01%	7.077.262
4604	Tálknafjarðarhreppur	941.570.769	0,09%	607.049	136.339.447	0,09%	609.644	0,40%	2.778.246
4607	Vesturbyggð	3.052.177.024	0,28%	1.967.797	441.955.233	0,28%	1.976.211	1,91%	13.372.881
4803	Súðavíkurhreppur	681.217.370	0,06%	439.194	98.640.275	0,06%	441.072	0,97%	6.769.959
4901	Arneshreppur	137.384.754	0,01%	88.575	19.893.312	0,01%	88.953	0,05%	353.507
4902	Kaldrananeshreppur	352.129.198	0,03%	227.024	50.988.308	0,03%	227.995	0,28%	1.943.955
4911	Strandabyggð	1.433.532.648	0,13%	924.226	207.575.527	0,13%	928.178	1,42%	9.934.946
5200	Sveitarfélagið Skagafjörður	12.223.629.847	1,13%	7.880.810	1.769.981.602	1,13%	7.914.504	4,59%	32.138.877
5508	Húnaþing vestra	3.288.383.790	0,30%	2.120.085	476.157.973	0,30%	2.129.149	1,82%	12.707.131
5604	Blönduósibær	2.621.973.286	0,24%	1.690.437	379.661.732	0,24%	1.697.664	1,27%	8.904.937
5609	Sveitarfélagið Skagaströnd	1.885.519.074	0,17%	1.215.631	273.023.162	0,17%	1.220.828	0,43%	3.021.752
5611	Kaldrananeshreppur	202.841.695	0,02%	130.776	29.371.477	0,02%	131.335	0,13%	878.661
5612	Húnavatnshreppur	1.008.686.986	0,09%	650.320	146.057.876	0,09%	653.100	0,47%	3.313.056
5706	Akrahreppur	426.532.611	0,04%	274.994	61.761.922	0,04%	276.170	0,23%	1.634.833
6000	Akureyrarkaupstaður	56.783.811.455	5,23%	36.609.620	8.222.295.899	5,25%	36.766.143	3,24%	22.666.445
6100	Norðurlingur	8.874.710.613	0,82%	5.721.697	1.285.058.097	0,82%	5.746.160	4,13%	28.912.364
6250	Fjallabyggð	7.044.576.355	0,65%	4.541.774	1.020.054.656	0,65%	4.561.193	2,63%	18.398.921
6400	Dalvíkurbyggð	5.901.102.015	0,54%	3.804.554	854.479.572	0,55%	3.820.821	2,54%	17.778.932
6513	Eyjafjarðarsveit	2.960.874.975	0,27%	1.908.933	428.734.696	0,27%	1.917.095	1,41%	9.892.030
6515	Hörgársveit	1.482.552.697	0,14%	955.830	214.673.631	0,14%	959.917	0,62%	4.311.531
6601	Svalbarðsstrandarhreppur	1.225.652.161	0,11%	790.202	177.474.433	0,11%	793.580	0,48%	3.382.686
6602	Gryttubakkahreppur	1.217.265.980	0,11%	784.795	176.260.114	0,11%	788.150	0,54%	3.754.997
6607	Skútustaðahreppur	1.296.193.061	0,12%	835.681	187.688.755	0,12%	839.254	0,06%	453.620
6611	Tjörneshreppur	157.600.621	0,01%	101.608	22.142.887	0,01%	99.012	0,05%	341.312
6612	Þingeyjarsveit	2.367.245.802	0,22%	1.526.209	342.777.192	0,22%	1.532.734	1,26%	8.793.183
6706	Svalbarðshreppur	217.383.583	0,02%	140.151	31.477.143	0,02%	140.751	0,12%	821.277
6709	Langaneshreppur	1.533.113.699	0,14%	988.428	221.994.864	0,14%	992.654	1,01%	7.087.956
7000	Seyðisfjarðarkaupstaður	2.319.505.174	0,21%	1.495.430	335.864.349	0,21%	1.501.823	0,48%	3.388.233

Nr. Sví	Sveitarfélag	Áætl. útværstofn v/ launa 2014	Hlutfall af stofni	Áætlað framlag 400.000.000	Álagningarstofn	Hlutfall af stofni	Áætlað framlag 400.000.000	Hlutfall af útgjaldaframlagi	Áætlað framlag 400.000.000
7300	Fjarðabyggð	17.527.573.710	1,61%	11.300.365	2.537.992.673	1,62%	11.348.680	0,55%	3.842.264
7502	Vopnafjarðarhreppur	2.182.002.801	0,20%	1.406.779	315.954.006	0,20%	1.412.794	1,01%	7.060.958
7505	Fjótisdalshreppur	189.531.652	0,02%	122.195	25.018.178	0,02%	111.869	0,00%	-
7509	Borgarfjarðarhreppur	304.958.320	0,03%	196.613	44.157.965	0,03%	197.453	0,23%	1.640.847
7613	Breiðdalshreppur	602.880.250	0,06%	388.689	87.297.060	0,06%	390.350	0,27%	1.884.151
7617	Djúpavogshreppur	1.432.224.089	0,13%	923.383	207.386.048	0,13%	927.330	1,23%	8.610.129
7620	Fjótisdalshérað	10.839.456.409	1,00%	6.988.407	1.569.553.288	1,00%	7.018.286	4,56%	31.949.266
7708	Sveitarfélagið Hornafjörður	7.090.546.113	0,65%	4.571.412	1.026.711.077	0,66%	4.590.957	3,12%	21.825.860
8000	Vestmannaeyjabær	15.662.929.754	1,44%	10.098.193	2.267.992.228	1,45%	10.141.368	2,23%	15.601.437
8200	Sveitarfélagið Árborg	23.435.355.260	2,16%	15.109.226	3.393.439.442	2,17%	15.173.825	3,40%	23.806.787
8508	Mýrdalshreppur	1.437.723.865	0,13%	926.928	208.182.416	0,13%	930.891	0,68%	4.735.072
8509	Skafárhreppur	1.368.206.138	0,13%	882.109	198.116.249	0,13%	885.880	0,60%	4.228.198
8610	Ásahreppur	578.083.222	0,05%	372.701	71.913.553	0,05%	321.563	0,00%	-
8613	Rangárþing eystra	4.727.072.371	0,44%	3.047.635	684.480.079	0,44%	3.060.665	2,30%	16.118.213
8614	Rangárþing ytra	4.542.782.529	0,42%	2.928.820	657.794.910	0,42%	2.941.342	1,97%	13.790.505
8710	Hrunamannahreppur	2.232.990.169	0,21%	1.439.652	323.336.976	0,21%	1.445.807	0,95%	6.656.988
8716	Hveragerðisbær	6.512.530.316	0,60%	4.198.754	943.014.390	0,60%	4.216.706	2,67%	18.692.499
8717	Sveitarfélagið Ölfus	6.179.285.969	0,57%	3.983.892	894.757.712	0,57%	4.000.925	1,49%	10.454.543
8719	Grimsnæs- og Grafingshreppur	1.129.609.351	0,10%	728.281	163.567.434	0,10%	731.395	0,00%	-
8720	Skeiða- og Gnúpverjahreppur	1.637.635.432	0,15%	1.055.815	237.129.611	0,15%	1.060.329	0,00%	-
8721	Bláskógabyggð	2.637.521.480	0,24%	1.700.461	381.913.110	0,24%	1.707.731	0,00%	-
8722	Floahreppur	1.619.981.594	0,15%	1.044.433	234.573.335	0,15%	1.048.899	0,67%	4.723.720
Samtals		1.085.743.798.660		700.000.000	156.546.394.262		700.000.000		700.000.000

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Alþingi
b.t. umhverfis- og samgöngunefndar
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík 19. nóvember 2015

1509032SA GB
Málalykill: 400

Efni: Umsögn um frv. til laga um br. á lögum um tekjustofna sveitarfélaga, 263. mál

Vísað er til tölvupósts frá nefndasviði Alþingis, dags. 19. nóvember 2015, þar sem gefinn er kostur á að veita umsögn um ofangreint mál.

Almennt um frumvarpið

Hér er um að ræða þriðja frumvarpið sem flutt er um sama efni. Tilefnið er að frá 1. júlí 2014 til 30. júní 2017 mun Jöfnunarsjóður sveitarfélaga fá auknar tekjur sem nema 2,12% af innheimtum tekjum ríkissjóðs af bankaskatti, eins og á við um allar skatttekjur ríkissjóðs. Í upphafi var áætlað að þessi tekjuaukning geti numið um 2,4 milljörðum króna. Líkur eru þó á að hún verði nær 1,1 milljarði, þar sem slitabú föllnu bankanna munu væntanlega ekki greiða bankaskatt á árunum 2016 og 2017.

Afstaða Sambands íslenskra sveitarfélaga hefur verið sú allt frá upphafi verið sú að hér sé um að ræða óvenjulegar tekjur jöfnunarsjóðs og að mikilvægt sé að tryggja að þær skiptist á réttlátan hátt milli sveitarfélaga. Í frumvarpinu er tekið af skarið um hvaða aðferð skuli beitt til þess að skipta þessum auknu skatttekjum milli sveitarfélaga.

Sambandið vill árétta að almenna reglan er sú að jöfnunarframlög úr Jöfnunarsjóði sveitarfélaga skiptast eftir reglum sem hafa það að markmiði að jafna aðstöðumun sveitarfélaga. Meginreglan er þannig sú að þegar búið er að ráðstafa lögbundnum framlögum sjóðsins renni eftirstöðvar af árlegum tekjum sjóðsins til svonefndra útgjaldajöfnunarframlaga. Hluti sveitarfélaga fær engin útgjaldajöfnunarframlög og mörg sveitarfélög fá mjög óveruleg útgjaldajöfnunarframlög. Svo dæmi séu tekin fær Hafnarfjarðarkaupstaður tæplega 3.000 króna útgjaldajöfnunarframlag á árinu 2015, samkvæmt áætlunum jöfnunarsjóðs, Reykjanesbær fær rúmlega 204 milljónir króna, Kópavogsbær fær rúmlega 19 milljónir króna en Akraneskaupstaður fær 208 milljónir króna. Þessar niðurstöður fást með beitingu nokkuð flókins regluverks sem hefur það að markmiði að tryggja öllum sveitarfélögum raunhæfan rekstrargrundvöll, að teknu tilliti til ákveðinna þátta sem hafa áhrif á rekstur sveitarfélaga.

Fordæmi eru fyrir því að sérstakar skatttekjur skiptist á öðrum forsendum, þótt þær fari í gegnum jöfnunarsjóðinn. Að áliti sambandsins á hið sama við um tekjur af bankaskatti. Hér er um að ræða eins skiptis skattlagningu sem er ætlað að skila miklum tekjum í ríkissjóð á fáum árum. Veigamikil rök standa til þess að sú tekjuaukning skiptist á milli sveitarfélaga á grundvelli

hlutdeildar þeirra í útsvarstekjum, frekar en á grundvelli almennra reglna um skiptingu jöfnunarframlaga.

Afstaða sambandsins er einkum byggð á því að þessar auknu skatttekjur skapi svigrúm til þess að bæta öllum sveitarfélögum þá lækkun á útsvarstekjum sem fyrirséð er að þau muni verða fyrir á árunum 2014-2017 vegna laga nr. 40/2014, um séreignarsparnað og ráðstöfun hans til greiðslu húsnæðislána og húsnæðissparnaðar. Samkvæmt þeim lögum mun heimild launþega til þess að nýta viðbótariðgjald vegna launagreiðslna til lækkunar húsnæðislána eða til öflunar eigin húsnæðis leiða af sér verulega lækkun útsvarstekna fyrir sveitarfélögin, sem áætlað er að nemi um 3,9 milljörðum króna á heildina litið. Gera má ráð fyrir því að tekjutap sveitarfélaga af þeim sökum skiptist nokkuð jafnt yfir landið, í hlutfalli við útsvarstekjur þeirra.

Afstaða stjórnar sambandsins til breytinga á frumvarpi um sama efni á 144. löggjafarþingi

Ástæða er til þess að rifja upp að umhverfis- og samgöngunefnd hafði athugasemdir við þingmál um sama efni sem lagt var fram á 144. löggjafarþingi (366. mál) og var niðurstaða nefndarinnar þá að fella brott úr frumvarpinu tillögu um ráðstöfun sérstakra tekna jöfnunarsjóðs vegna bankaskatts. Álit nefndarinnar var lagt fyrir stjórn Sambands íslenskra sveitarfélaga á fundi sem haldinn var 12. desember 2014. Eftirfarandi kemur fram í fundargerð:

„Framkvæmdastjóri lagði fram nefndarálit umhverfis- og samgöngunefndar Alþingis, dags. 11. desember 2014, þar sem lagt er til að úr frumvarpinu falli bráðabirgðaákvæði um greiðslu sérstaks framlags úr jöfnunarsjóði vegna áhrifa laga um séreignarsparnað og ráðstöfun hans til greiðslu húsnæðislána og húsnæðissparnaðar á tekjur sveitarfélaga.

Frumvarpið hefur fengið faglega umfjöllun í samráðsnefnd ríkis og sveitarfélaga og hefur náðst samkomulag á þeim vettvangi um þær breytingar sem lagðar eru til í frumvarpinu. Breytingartillaga nefndarinnar, um að b-liður 2. gr. frumvarpsins falli brott, er í algjörri andstöðu við vilja Sambands íslenskra sveitarfélaga eins og fram hefur komið í umsögn sambandsins um frumvarpið og af hálfu fulltrúa þess á fundi með umhverfis- og samgöngunefnd Alþingis. Hún er einnig í andstöðu við vilja ríkisstjórnarinnar, sem lítur á þennan lið frumvarpsins sem lið í að bregðast við neikvæðum fjárhagslegum áhrifum aðgerða ríkisstjórnarinnar og Alþingis gagnvart sveitarfélögum vegna skattfrjálsrar úttekta séreignarsparnaðar samkvæmt lögum um séreignarsparnað og ráðstöfun hans til greiðslu húsnæðislána og húsnæðissparnaðar. Full sátt hefur þannig verið um það milli ríkisins og Sambands íslenskra sveitarfélaga um að tekjuauki Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga sökum tekna ríkisins af bankaskatti dreifist til allra sveitarfélaga í hlutfalli við útsvarsstofn þeirra og þar með milda neikvæð áhrif fyrrnefndra aðgerða gagnvart öllum sveitarfélögum.

Verði breytingartillagan samþykkt mun þetta aukna fjármagn jöfnunarsjóðs dreifast til hluta sveitarfélaga en ekki þeirra allra eins og til

stóð. Jafnframt er fjárhagslegum samskiptum ríkis og sveitarfélaga stefnt í voða og nægt tilefni er komið upp til að sveitarfélögin leiti eftir því með öllum ráðum að taka yfir Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga enda er fjármagn hans í reynd í eigu sveitarfélaga.“

Að loknum umræðum var eftirfarandi bókun samþykkt samhljóða:

„Stjórn Sambands íslenskra sveitarfélaga leggur áherslu á að frumvarp til breytinga á tekjustofnalögum nái fram að ganga óbreytt á Alþingi. Stjórnin mótmælir breytingartillögu umhverfis- og samgöngunefndar sem fram kemur á þingskjal 718, 366. mál.“

Fyrirgreind bókun stjórnar sambandsins hafði ekki áhrif á niðurstöðu Alþingis á 144. löggjafarþingi. Ekki hefur þó enn komið til úthlutunar þeirra fjármuna sem um ræðir úr Jöfnunarsjóð sveitarfélaga og er málið nú að nýju komið til umhverfis- og samgöngunefndar Alþingis.

Breytingar frá fyrra frumvarpi um sama efni

Frumvarpið var kynnt til umsagnar á vefsíðu innanríkisráðuneytisins í september 2015, auk þess sem það var sent sveitarfélögunum til kynningar, en engar athugasemdir bárust. Frumvarpið er jafnframt efnislega samhljóða frumvarpi innanríkisráðherra sem lagt var fram á Alþingi á síðastliðnu vorþingi, en ekki var mælt fyrir því (574. mál 144. löggjafarþings).

Sú breyting var hins vegar gerð frá fyrra frumvarpi um sama efni, að við skiptingu framlagsins skyldi horft til hlutdeildar sveitarfélaga í álögðu heildarútsvari í stað hlutdeildar þeirra í heildarútsvarsstofni. Ákvarðanir einstakra sveitarfélaga um álagningarhlutfall útsvars skipti þannig máli við ákvörðun hlutdeildar viðkomandi sveitarfélags í þessu sérstaka framlagi. Þar sem úthlutun sérstaks framlags Jöfnunarsjóðs vegna tímabilsins frá miðju ári 2014 til áramótanna 2014–2015 fer nú ekki fram fyrir en á árinu 2015 er jafnframt kveðið sérstaklega á um það hvernig staðið skuli að úthlutun þess.

Sambandið telur þær breytingar sem gerðar hafa verið frá fyrra frumvarpi vera til bóta.

Áhrif frumvarpsins á sveitarfélög

Í greinargerð með frumvarpinu kemur fram að gert sé ráð fyrir að tekjur Jöfnunarsjóðs muni aukast um samtals 1,1 mia.kr. á fyrri hluta tímabilsins, þ.e. frá miðju ári 2014 og út árið 2015, vegna álagningar áðurnefnds skatts á fjármálafyrirtæki (svonefnds bankaskatts). Hins vegar er töluverð óvissa um áframhaldandi álagningu skattsins, og þar með þennan tekjuauka sveitarfélaganna, þar sem vera má að hann falli niður hjá núverandi slitabúum viðskiptabankanna í tengslum við ráðstafanir um losun fjármagnshafta.

Ef engar breytingar verða gerðar á tekjustofnalögum myndi sú hlutdeild Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga í auknum skatttekjum ríkisins sem leiðir af bankaskattinum væntanlega leiða til hækkunar á útgjaldajöfnunarframlagi og þar með hækkunar tekna þeirra sveitarfélaga sem fá slíkt framlag. Allmörg sveitarfélög fengju hins vegar enga eða óverulega hlutdeild í þessum tekjum,

þótt þær verði hins vegar fyrir skerðingu á útsvarstekjum vegna þess að útsvarsgreiðendur nýta séreignarsparnað til greiðslu húsnæðislána eða til öflunar eigin húsnæðis. Slík niðurstaða væri með öllu óásættanleg, sbr. fyrrgreinda afstöðu stjórnar sambandsins.

Til að tryggja sé að tekjuaukningu áráanna 2014 og 2015 verði skipt í réttu hlutfalli við fyrrgreint útsvarstekjutap einstakra sveitarfélaga er í frumvarpinu sem fyrr segir kveðið á um sérstakt framlag sem verði deilt út á grundvelli hlutdeildar sveitarfélaganna í álöögðu heildarútsvari næstliðins árs. Þetta ákvæði frumvarpsins mun ekki hafa áhrif á útgjöld eða tekjur sveitarfélaga í heild heldur hefur það eingöngu áhrif á skiptingu þeirra auknu tekna sem renna í Jöfnunarsjóð vegna bankaskattsins.

Lokaorð

Sambandið styður samkvæmt framansögðu eindregið að frumvarpið verði að lögum og er mikilvægt að það hljóti afgreiðslu á haustþingi.

Virðingarfyllt

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Karl Björnsson
framkvæmdastjóri

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Alþingi
b.t. umhverfis- og samgöngunefndar
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík 4. desember 2014

1410097SA GB
Málalykill: 400

Efni: Umsögn um frv. til br. á tekjustofnalögum, 366. mál

Vísað er til frumvarps sem umhverfis- og samgöngunefnd hefur nú til umfjöllunar, um breytingar á lögum um tekjustofna sveitarfélaga. Sambandið styður þær breytingar sem eru lagðar til í frumvarpinu og hefur átt aðkomu að gerð þess. Mikilvægt er að frumvarpið verði að lögum á haustþingi.

Í frumvarpinu er kveðið á um þrenns konar breytingar á lögum nr. 4/1995, um tekjustofna sveitarfélaga. Er þar í fyrsta lagi um að ræða fjölgun nefndarmanna um tvo í ráðgjafarnefnd ráðherra skv. 15. gr. laganna, í öðru lagi bráðabirgðaákvæði um mildun áhrifa breyttrar aðferðafræði við fasteignamat atvinnuhúsnæðis á álagðan fasteignaskatt og í þriðja lagi bráðabirgðaákvæði um greiðslu sérstaks framlags úr Jöfnunarsjóði sveitarfélaga til mildunar á tekjutapi sveitarfélaga vegna ákvæða laga nr. 40/2014, um séreignarsparnað og ráðstöfun hans til greiðslu húsnæðislána og húsnæðissparnaðar.

Bæta þarf verklag við breytingar á tekjustofnalögum

Ástæða er til þess að gagnrýna þann mikla og óútskýrða drátt sem varð á framlagningu málsins á Alþingi. Það er því miður alltof algengt að þingmál um breytingar á tekjustofnum sveitarfélaga séu lögð fram á síðustu vikum haustþings þannig að sveitarstjórnnum gefist ekki hæfilegur tími til þess að koma á framfæri athugasemdum við þau. Þetta verklag er í miklu ósamræmi við þær kröfur sem gerðar eru til sveitarstjórna um afgreiðslu fjárhagsáætlana fyrir næsta ár, en eðli máls samkvæmt geta slíkar lagabreytingar haft umtalsverð áhrif á forsendur fjárhagsáætlana.

Að áliti sambandsins gæti verið ástæða til þess að setja ákvæði í lög um að slík frumvörp þurfi að vera komin fram fyrir ákveðinn tíma, t.d. 1. október, og að óska þurfi eftir afbrigðum ef einhverjum ástæðum er talin nauðsyn á að víkja frá þeirri reglu.

Áhrif frumvarpsins á sveitarfélög

Eins og fram kemur í fylgiskjöllum með frumvarpinu hefur frumvarpið nær eingöngu jákvæð áhrif á sveitarfélögin, eins og nánari grein verður gerð fyrir:

Um 1. gr. - Fjölgun í ráðgjafarnefnd Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga

Þeir fjórir fulltrúar sem Samband íslenskra sveitarfélaga tilnefndir í nefndina hafa til þessa allir komið frá sveitarfélögum utan höfuðborgarsvæðisins. Flutningur þjónustu við fatlað fólk frá ríki til sveitarfélaga hefur aukið vægi sjóðsins fyrir sveitarfélög á höfuðborgarsvæðinu og er gert ráð fyrir því að

fjölgun í nefndinni um tvo fulltrúa gefi svigrúm til að mæta þeirri þróun, þannig að einn fulltrúi verði frá Reykjavíkurborg og einn frá sveitarfélögum í Suðvesturkjördæmi. Þessi breyting er þannig til þess fallin að breikka aðkomu sveitarfélaga að málefnum sjóðsins og vonandi auka jafnframt sátt meðal sveitarfélaga um starfsemi hans.

Um 2. gr. a. – Breytt aðferðafræði við fasteignamat á atvinnuhúsnæði

Hin breytta aðferðafræði sem Þjóðskrá Íslands kynnti í júní sl. hefur lengi verið baráttumál sveitarfélaga. Sambandið hefur átt viðræður við innanríkisráðuneytið, Þjóðskrá Íslands og Samtök atvinnulífsins um þörf fyrir aðlögunartíma að þessum breytingum. Niðurstaða þeirra viðræðna var eins og fram kemur í frumvarpinu að hægja lítillega á innleiðingu breytinganna. Hækkun fasteignaskatts verður því 150 m.kr. árið 2015, í stað 1.640 m.kr., sem hún annars hefði orðið, og 1.452 m.kr. árið 2016, í stað 435 m.kr. Frá og með álagningu árið 2017 tekur hin breytta aðferðafræði síðan að fullu til framkvæmda, sem eykur tekjur sveitarfélaga umtalsvert til framtíðar lítið.

Um 2. gr. b. – Sérstök jöfnunarframlög vegna bankaskatts

Frá 1. júlí 2014 til 30. júní 2017 mun Jöfnunarsjóður sveitarfélaga fá auknar tekjur sem nemur 2,12% af innheimtum tekjum ríkissjóðs af bankaskatti, eins og á við um allar skattekjur ríkissjóðs. Alls er áætlað að þessi tekjuaukning nemi um 2,4 milljörðum króna. Ef engar breytingar eru gerðar á tekjustofnalögum myndi þessi tekjuaukning væntanlega leiða til hækkunar á útgjaldajöfnunarframlagi og þar með hækkunar tekna þeirra sveitarfélaga sem fá slíkt framlag.

Við núverandi aðstæður þykir eðlilegast að þessum tekjuauka verði frekar ráðstafað til allra sveitarfélaga, til þess að bæta þeim þá lækkun á útsvarstekjum sem fyrirséð er að þau muni verða fyrir á árunum 2014-2017 vegna laga nr. 40/2014, um séreignarsparnað og ráðstöfun hans til greiðslu húsnæðislána og húsnæðissparnaðar. Samkvæmt þeim lögum mun heimild launþega til þess að nýta viðbótariðgjald vegna launagreiðslna til lækkunar húsnæðislána eða til öflunar eigin húsnæðis leiða af sér verulega lækkun útsvarstekna fyrir sveitarfélögin, sem áætlað er að nemi um 3,9 milljörðum króna.

Sambandið er sammála þeirri leið sem lögð er til í frumvarpinu, að umræddum tekjuauka vegna bankaskatts verði dreift til sveitarfélaga á grundvelli hlutdeildar sveitarfélaganna í heildarútsvarsstofni næstliðins árs.

Virðingarfyllt

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Karl Björnsson
framkvæmdastjóri

Samtök sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu

Samþykkt aðalfundar SSH 2. desember 2016

„Aðalfundur SSH 2. des 2016 tekur heilshugar undir samþykkt stjórnar SSH frá 11. janúar þar sem mótmælt er fyrirhugaðri skiptingu á einskiptisgreiðslum til sveitarfélaganna vegna tekjuskærðingar í kjölfar skattleysis séreignarsparnaðar.

Fundurinn telur með öllu ólíðandi að því fjármagni sem ætlað er til að bæta sveitarfélögunum tekjumissi verði skipt með öðrum hætti en tekjutap þeirra gefur tilefni til.

Aðalfundurinn hvetur þingmenn Reykjavíkurborgar og suðvesturkjördæmis að standa vörð um hagsmuni sveitarfélaga SSH í þessu máli.“

Stjórn SSH 425. fundur

Mánudaginn 11. janúar 2016, kl. 12:15, kom stjórn SSH saman til fundar á skrifstofu samtakanna, Hamraborg 9, Kópavogi.

Mæting: Dagur B. Eggertsson, Haraldur Líndal Haraldsson, Ásgerður Halldórsdóttir, Ármann Kr. Ólafsson, Haraldur Sverrisson og Gunnar Einarsson.

Forföll: Guðný Ívarsdóttir

Framkvæmdastjóri SSH, Páll Guðjónsson sat fundinn og ritaði fundargerð.

Þetta gerðist

1. Tekjustofna sveitarfélaga – Frumvarp til laga um breytingu á lögum um tekjustofna sveitarfélaga nr. 4/1995 – (Sérstakt framlag úr jöfnunarsjóði)

Fundinn sátu undir þessum dagskrárlið Karl Björnsson, framkvæmdastjóri Sambands íslenskra sveitarfélaga og Birgir Björn Sigurjónsson, fjármálastjóri Reykjavíkurborgar.

Fyrir fundinum lá minnisblað framkvæmdastjóra SSH um málið, auk umsagna Sambands íslenskra sveitarfélaga frá 19. nóvember og 4. desember 2015.

Umræður

Niðurstaða

Eftirfarandi var samþykkt:

„Stjórn samtaka sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu fagnar fram komnu frumvarpi og þeim áformum sem þar er að finna til að bæta sveitarfélögunum upp þann tekjumissi sem þau ella yrðu fyrir vegna þess skattleysis af séreignarsparnaði einstaklinga sem nýttur er í tengslum við skuldaleiðréttingu ríkisstjórnarinnar.

Í frumvarpinu felast áform um einskiptisaðgerð til að bæta sveitarfélögum landsins upp það tekjutap sem þau ella yrðu fyrir vegna skattfrelsis ráðstöfunar séreignarsparnaðar einstaklinga í tengslum við skuldaleiðréttingar ríkisstjórnarinnar. Þessir fjármunir eru því ekki hugsaðir sem hluti af almennu ráðstöfunarfé Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga.

Það er mat stjórnar SSH að þær forsendur sem í frumvarpinu er að finna um skiptingu áætlaðra fjármuna milli sveitarfélaga landsins séu rökréttar og sanngjarnar, þó svo að tiltekin rök hnigi til þess að mögulegt tekjutap sveitarfélaganna á höfuðborgarsvæðinu geti verið hlutfallslega hærra en skiptihlutfall frumvarpsins endurspeglar.

Í ljósi viðhorfa sem hafa komið fram við umfjöllun um skiptinguna frá einstaka sveitarstjórnunum og sveitarstjórnarmönnum, þá telur stjórn SSH óhjákvæmilegt annað en að andmæla kröftuglega öllum þeim hugmyndum sem fram hafa verið settar um að fella þessar tilteknu sértekjur undir almennar úthlutunarreglur jöfnunarsjóðs með þeirri niðurstöðu að um 93 – 94% þessara sértekna færu til sveitarfélaga utan höfuðborgarsvæðisins. Fyrir slíku finnast engin rök, þar sem þessum tekjum er ætlað að bæta öllum sveitarfélögum landsins upp sérstakan tekjumissi vegna sérstakra aðgerða í tengslum við skuldaleiðréttingu ríkisstjórnarinnar. Tekjutap sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu er hlutfallslega sist minna en sveitarfélaganna utan þess.

Náist ekki sátt um að beita þeirri skiptireglu sem sett er fram í frumvarpinu, telur stjórn SSH óhjákvæmilegt að gerð verði sú breyting á framkvæmd máls að þessir fjármunir fari ekki í gegnum jöfnunarsjóð, heldur verði fundin önnur leið til að tryggja dreifingu þeirra til sveitarfélaganna með þeim hætti sem lagt er upp með í fyrirliggjandi frumvarpi.

Stjórn SSH tekur því undir þær umsagnir sem fram eru komnar frá Sambandi íslenskra sveitarfélaga frá 14. nóvember og 9. desember 2015 og skorar á hið háa Alþingi að veita þessu máli brautargengi með samþykkt frumvarpsins eins og það liggur nú fyrir.“

2. Ferðaþjónusta fyrir fatlað fólk á höfuðborgarsvæðinu

Fundinn sat undir þessum dagskrárlið Reynir Kristinsson ráðgjafi.

Fyrir fundinum lá minnisblað framkvæmdastjóra SSH dags. 11. janúar 2016, ásamt tillögu að stjórn-sýslulegu fyrirkomulagi ferðaþjónustu fyrir fatlað fólk, br. samþykkt eigendafundar Strætó bs. frá 6. mars 2015.

Reynir Kristinsson gerði grein fyrir stöðu vinnu sem sett var í gang í kjölfar samþykktar stjórnar SSH frá 12. október 2015 við að ná fram meiri skilvirkni og hagræðingu við akstursþjónustu ferðaþjónustu fyrir fatlað fólk.

Umræður

Niðurstaða:

Stjórn samþykkti að fyrirliggjandi tillaga framkvæmdastjóra SSH verði send aðildarsveitarfélögum ferðaþjónustunnar til efnislegrar afgreiðslu.

Haraldur Líndal Haraldsson vísar til fyrirvara sem fram kom hjá fulltrúa Hafnarfjarðarbæjar í fundargerð samráðshóps félagsmálastjóra frá 8. janúar 2016.

3. Samstarfssamningur um þróun hraðlestar milli Keflavíkurflugvallar og höfuðborgarsvæðisins

Hrafnkell Á. Proppé, svæðisskipulagsstjóri sat fundinn undir þessum dagskrárlið.

Málið var áður á dagskrá 424. stjórnarfundar 7. desember sl.

Fyrir lá bókun svæðisskipulagsnefndar höfuðborgarsvæðisins frá 11. desember sl., ásamt minnisblaði svæðisskipulagsstjóra.

Umræður

Niðurstaða:

Stjórnarformanni og framkvæmdastjóra falið að móta samningstexta í samræmi við þau sjónarmið sem fram koma í umsögn svæðisskipulagsnefndar.

4. Heiðmerkurvegur – tillaga samráðsvettvangs vegna vatnsverndar og vatnsnýtingar um tímabundnar aðgerðir / lokun vegarins

Hrafnkell Á. Proppé, svæðisskipulagsstjóri sat fundinn undir þessum dagskrárlið.

Umræður

Undir þessum dagskrárlið fóru fram umræður um yfirfærslu þjóðvega frá ríki til sveitarfélaganna og viðræður Vegagerðarinnar þar um við einstök aðildarsveitarfélög.

Niðurstaða:

Stjórnarmenn voru sammála um að sveitarfélögin þurfi í sameiningu að búa sig undir frekari viðræður við Vegagerðina í þessu máli.

Framkvæmdastjóra falið að draga saman gögn og upplýsingar vegna þessa undirbúnings, m.a. með uppfærslu á eldri gögnum og kostnaðarútreikningum.

5. Önnur mál

a) Virðisaukaskattur vegna aksturs verktaka fyrir Strætó bs.

Fyrir lá minnisblað Ríkisskattstjóra vegna málsins dags. 10. desember 2015.

b) Kjarasamningar sveitarfélaganna

Samþykkt að óska eftir því að framkvæmdastjóri Sambands íslenskra sveitarfélaga og forstöðumaður kjarasviðs Sambandsins mæti á næsta stjórnarfund til yfirferðar yfir kjarasamninga sveitarfélaganna.

Fleira ekki gert – fundi slitið kl. 14:05.

Samtök sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu

Til:

Þingmanna Reykjavíkurbjórðæma
Þingmanna suðvesturkjórðæmis

Kópavogi 14. desember 2016

Varðar: Ályktun aðalfundar SSH 2016 vegna sérstaks framlags úr jöfnunarsjóði sveitarfélaga, sbr. frumvarp til laga um breytingu á lögum um tekjustofna sveitarfélaga, þingskjal 290 – 263. mál.

Á aðalfundi SSH hinn 2. desember 2016 var eftirfarandi ályktun samþykkt:

„Aðalfundur SSH 2. des 2016 tekur heilshugar undir samþykkt stjórnar SSH frá 11. janúar þar sem mótmælt er fyrirhugaðri skiptingu á einkisgreiðslum til sveitarfélaga vegna tekjuskeringar í kjölfar skattleysis séreignarsparnaðar.

Fundurinn telur með öllu ólíðandi að því fjármagni sem ætlað er til að bæta sveitarfélögunum tekjumissum verði skipt með öðrum hætti en tekjutap þeirra gefur tilefni til.

Aðalfundurinn hvetur þingmenn Reykjavíkurbjórðæma og suðvesturkjórðæmis að standa vörð um hagsmuni sveitarfélaga SSH í þessu máli.“

Ályktun þessi felur í sér mótmæli kjörinna sveitarstjórnarmanna á höfuðborgarsvæðinu gegn fyrirhugaðri skiptingu á einkisgreiðslum til sveitarfélaga vegna tekjuskeringar í kjölfar skattleysis séreignarsparnaðar.

Fari svo að þessum einkisgreiðslum verði skipt eftir almennum úthlutunarreglum Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga verða sveitarfélögin á höfuðborgarsvæðinu af 650 – 700 m. króna tekjum sem þau ella fengu í sinn hlut ef þessum einkisgreiðslum verði skipt í samræmi við það tekjutap sem sveitarfélögin hafa orðið fyrir vegna framangreinds skattleysis séreignarsparnaðar.

Virðingarfyllst,

Páll Guðjónsson
Framkvæmdastjóri SSH

Afrit: Stjórn Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga

Hjálagt:

- a) Fundargerð stjórnar SSH frá 11. janúar 2016
- b) Minnisblað framkvæmdastjóra SSH frá 11. janúar 2016
- c) Umsögn Sambands íslenskra sveitarfélaga frá 19. nóvember og 4. desember 2015
- d) Útreikningar á skiptingu einkisgreiðslu milli sveitarfélaga á grundvelli álagðs útsvars

Alþingi - nefndasvið
b.t. Umhverfis- og samgöngunefndar
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Norðurlandi vestra 4. apríl 2017.

Efni: Umsögn stjórnar Samtaka sveitarfélaga á Norðurlandi vestra (SSNV) um frumvarp til laga um breytingu á lögum um tekjustofna sveitarfélaga, 306. mál.

Samkvæmt 1. gr. laga nr. 155/2010, um sérstakan skatt á fjármálafyrirtæki var markmið þeirra annars vegar að afla ríkinu tekna til að mæta þeim mikla kostnaði sem fallið hefur á ríkissjóð vegna hruns íslenska fjármálakerfisins, hins vegar að draga úr áhættusækni fjármálafyrirtækja með því að leggja sérstakan skatt á skuldir þeirra vegna þeirrar kerfisáhættu með tilheyrandi kostnaði sem áhættusöm starfsemi þeirra getur haft í för með sér fyrir þjóðarbúið. Skattskyldir aðilar og skattstofninn er tilgreindur í 2. og 3. gr. Í 5. gr. er m.a. fjallað um innheimtu skattsins og fer hún fram samkvæmt ákvæðum laga nr. 90/2003. Í lögunum eða í lögskýringargögnum er hvergi að finna vísbendingu um annað en að skatturinn skuli renna til ríkisins með sömu formerkjum og aðrir skattar og þar með að hluta til Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga sbr. 8. gr. a. laga nr. 4/1995 um tekjustofna sveitarfélaga. Óumdeilt er að framlög vegna þessa skatts skuli renna til Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga.

Jöfnunarsjóður hefur haft tekjur af þessum skatti frá árinu 2014. Í 9. gr. laga nr. 4/1995 er fjallað um hvernig tekjum sjóðsin skuli ráðstafað. Af ákvæðinu má ráða að sjóðnum beri að ráðstafa tekjum sínum jafnóðum og þær berast. Af því er best verður séð er Jöfnunarsjóði óheimilt að geyma eða halda eftir tekjum, þeim ber að ráðstafa í samræmi við 9. gr. en sú hefur þó ekki orðið raunin vegna tekna af sérstökum skatti á fjármálafyrirtæki. Jöfnunarsjóður hefur tekið sér það vald, án lagaheimildar, að halda þessum fjármunum. Verður af því ráðið að sveitarfélög eigi lögvarða kröfu á hendur Jöfnunarsjóði vegna þeirra tekna sem fallið hafa til hans á grundvelli laga nr. 155/2010.

Með lögum nr. 40/2014 var gerð sú breyting á lögum nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða að rétthöfum séreignasparnaðar var veitt heimilt til að ráðstafa hluta af séreignasparnaði. Samhliða þeirri breytingu var gerð breyting á lögum nr. 90/2003 um tekjuskatt, að ráðstöfun séreignasparnaðar samkvæmt breytingu á lögum nr. 129/1997 teldust ekki til tekna hjá rétthöfum.

Með þessari ráðstöfun var rétthöfum séreignasparnaðar veitt skattfrelsi af hluta séreignasparnaðar. Með þeirri ráðstöfun voru framtíðartekjur sveitarfélaga skertar töluvert. Í greinargerð með frumvarpi að lögum nr. 40/2014 var gerð tilraun til að meta áhrif tekjumissis ríkis og sveitarfélaga og kemur þar fram að tekjutap sveitarfélaga geti orðið allt að 12 milljarðar vegna ofnagreindra ráðstafanna. Hvergi í lögum nr. 40/2014 eða lögskýringargögnum þeim tengdum kemur fram að sveitarfélögum verði bætt þetta tekjutap. Í umsögn Sambands íslenskra sveitarfélaga um frumvarpið koma m.a. fram áhyggjur af tekjutapi sveitarfélaga og krafa um að sveitarfélögunum verði bætt tapið.

Í því frumvarpi sem hér er til umsagnar kemur fram að breyta eigi skiptingu tekna Jöfnunarsjóðs til að mæta tekjutapi sveitarfélaganna vegna ofangreindra ráðstafanna. Í greinargerð með frumvarpinu kemur fram að tilgangur þess sé að vega á móti þeim áhrifum sem lög nr. 40/2014, um séreignarsparnað og ráðstöfun hans til greiðslu húsnæðislána og húsnæðissparnaðar, hafa haft á útsvarstekjur sveitarfélaganna. M.ö.o. er tilgangur frumvarpsins að bæta sveitarfélögum það tekjutap sem þau urðu fyrir vegna þeirra áhrifa sem lög nr. 40/2014 höfðu á tekjustofna þeirra.

Ljóst er að tekjur Jöfnunarsjóðs af sérstökum skatti á fjármálafyrirtæki liggja nú þegar hjá sjóðnum og þeim ber að ráðstafa sbr. 9. gr. laga nr. 4/1995 um tekjustofna sveitarfélaga. Frumvarpið gerir ráð fyrir að sveitarfélögunum verði bætt tekjutapið með fjármunum sem nú þegar er í raun eign þeirra. Með því að breyta reglum um ráðstöfun (sbr. 9. gr.) eins og frumvarpið gerir ráð fyrir er verið að bæta tekjutapið með því að færa fjármuni frá sveitarfélögum sem fá að jafnaði há framlög frá Jöfnunarsjóði til hinna sem fá lægri framlög frá sjóðnum. Þannig eru það í raun þau sveitarfélög sem fá að jafnaði há framlög frá Jöfnunarsjóði sem eru í raun að bæta hinum sveitarfélögunum upp þeirra tekjutap.

Hafi ríkisvaldið yfir höfuð áhuga á að bæta sveitarfélögum tekjutap vegna þeirra áhrifa sem lög nr. 40/2014 höfðu væri nær að ríkið greiddu framlag til sveitarfélaga í takt við tekjutapið og tækju fjármuni til þess úr eigin vasa en ekki úr vasa sveitarfélaganna í gegnum Jöfnunarsjóð.

Stjórn samtaka sveitarfélaga á Norðurlandi vestra líta svo á að þeir fjármunir sem liggja inni hjá Jöfnunarsjóði vegna sérstaks skatts á fjármálafyrirtæki sé eign sveitarfélaganna og að þau eigi lögvarða kröfu til þeirra fjármuna og Jöfnunarsjóði beri að greiða þá út samkvæmt nógildandi lögum. Stjórn mótmælir harðlega því afturvirka inngripi sem felst í frumvarpinu og hefur efasemdir um lögmæti þess.

Virðingarfyllst,
f. h. stjórnar SSNV

Björn Línal Traustason,
framkvæmdastjóri

SEYÐISFJARÐARKAUPSTAÐUR

Kt. 560269-4559 – Sími: 470 2300 – Fax: 472 1588
Pósthólf 15 – Hafnargata 44 – 710 Seyðisfjörður
Netfang: sfk@sfk.is – Veffang: www.seydisfjordur.is

Seyðisfirði 30.mars. 2017

Alþingi
Bt.Umhverfis-og samgöngunefndar Alþingis
Alþingi við Austurvöll
150 Reykjavík

Efni: Útskrift úr fundargerð 2391. fundar bæjarráðs Seyðisfjarðarkaupstaðar 29.03.2017.

Eftirfarandi fært til bókar:

Miðvikudaginn 29.03.17 kom bæjarráð Seyðisfjarðar saman til fundar á skrifstofu bæjarins að Hafnargötu 44. Fundurinn hófst kl. 16:00.

Mætt: Margrét Guðjónsdóttir, Elfa Hlín Pétursdóttir og Vilhjálmur Jónsson sem ritaði fundargerð.

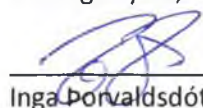
Dagskrá: Erindi

3.4 Alþingi 28.03.17. Frumvarp til laga um tekjustofna sveitarfélaga (sérstakt framlag úr Jöfnunarsjóði), 306. mál.

Bæjarráð vísar í umsögn um frumvarp sama efnis sem er eftirfarandi: „Bæjarráð telur að með hliðsjón af þeirri óvissu um niðurstöðu áhrifa frumvarpsins á tekjur sveitarfélaga að heppilegra væri að annarra leiða væri leitað til að treysta tekjustofna sveitarfélaga með varanlegri hætti“. Bæjarráð bendir jafnframt á að um óvenjulegar tekjur jöfnunarsjóðs er að ræða og að mikilvægt sé að tryggja að þær skiptist á réttlátan hátt milli sveitarfélaga. Nauðsynlegt er að setja reglur um skiptingu.

Ofangreind niðurstaða bæjarráðs Seyðisfjarðarkaupstaðar tilkynnist hér með.

Virðingarfyllst,

Inga Þorvaldsdóttir.

3.4.2017

Góðan dag,

Á fundi bæjarráðs Árborgar 30. mars sl. var lögð var fram beiðni Umhverfis- og samgöngunefndar Alþingis, dags. 28. mars 2017, um umsögn um frumvarp til laga um tekjustofna sveitarfélaga (sérstakt framlag úr Jöfnunarsjóði), 306. mál.

Eftirfarandi var bókað:

Bæjarráð Árborgar mótmælir harðlega fyrirleggjandi frumvarpi sem felur í sér grundvallarbreytingu á starfsemi Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga. Boðuð breyting felur ekki í sér jöfnun á tekjum sveitarfélaga og með engu móti er tekið tillit til þess hvort sveitarfélög þurfi að fullnýta tekjustofna. Þá felur frumvarpið í sér fordæmalausar skerðingar á tekjustofnum sveitarfélaga með afturvirkjum hætti. Slíkt orkar tvímælis í ljósi 78. gr. stjórnarskrár þar sem kveðið er á um að tekjustofnar sveitarfélaga skuli ákveðnir með lögum, en brýtur einnig blað varðandi samskipti ríkis og sveitarfélaga. Sveitarfélög geta þá ekki byggt á gildandi lögum varðandi áætlanir um tekjur þeirra.

Í ljósi alls framangreinds samþykkir bæjarráð að Sveitarfélagið Árborg undirbúi málsókn, þar sem krafist verður viðurkenningar á bótaábyrgð íslenska ríkisins vegna skerðingar á jöfnunarframlögum til sveitarfélagsins, verði fyrirleggjandi frumvarp að lögum.

Framangreint tilkynnist hér með.

Með kveðju,

Rósa Sif Jónsdóttir
ritari

rosa@arborg.is

sími 480 1900 fax 480 1901

Alþingi
Kirkjustræti
150 Reykjavík

Hornafirði, 19. apríl 2017
nr. erindis 201704059 BB

Málefni: Umsögn um frumvarp til laga um tekjustofna sveitarfélaga nr. 306

Bæjarráð Sveitarfélagsins Hornafjarðar samþykkti eftirfarandi ályktun um frumvarp til laga um tekjustofna sveitarfélaga.

Breytingin felur ekki í sér jöfnun á tekjum sveitarfélaga heldur grundvallarbreytingu á starfsemi Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga.

Í Frumvarpinu er ekki tekið tillit til þess hvort sveitarfélög þurfi að fullnýta tekjustofna sína.

Frumvarpið felur í sér fordæmalausar skerðingu á tekjustofnum sveitarfélaga með afturvirkum hætti sem orkar tvímælis í ljósi 78. gr. stjórnarskrá Íslands um að tekjustofnar sveitarfélaga skuli vera ákveðnir með lögum.

Þá er einnig brotið blað í samskiptum ríkis og sveitarfélaga þar sem sveitarfélög geta ekki byggt á gildandi lögum varðandi áætlanir um tekjur þeirra.

Í ljósi ofangreinds samþykkir bæjarráð að Sveitarfélagið Hornafjörður undirbúi málsókn, þar sem krafist verður viðurkenningar á bótaábyrgð íslenska ríkisins vegna skerðingar á jöfnunarframlögum til sveitarfélagsins, verði fyrirbyggjandi frumvarp að lögum.

Virðingarfyllt

Björn Ingi Jónsson

Bæjarstjóri

Sveitarfélagsins Hornafjarðar

Góðan daginn

Sendi hér bókun frá 779. fundi byggðarráðs Sveitarfélagsins Skagafjarðar frá í morgun 30. mars 2017.

1703352 - Tekjustofnar sveitarfélaga - sérstakt framlag úr Jöfnunarsjóði

Fyrir Alþingi liggur frumvarp um breytingar á lögum um tekjustofna sveitarfélaga nr. 4/1995 sem felur í sér grundvallarbreytingu á starfsemi Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga. Boðuð breyting felur ekki í sér jöfnun á tekjum sveitarfélaga og með engu móti er tekið tillit til þess hvort sveitarfélög þurfi að fullnýta tekjustofna. Þá felur frumvarpið í sér fordæmalausla skerðingu á tekjustofnum sveitarfélaga með afturvirkjum hætti. Slíkt orkar tvímælis í ljósi 78. gr. stjórnarskrár um að tekjustofnar sveitarfélaga skuli ákveðnir með lögum en brýtur einnig blað varðandi samskipti ríkis og sveitarfélaga. Sveitarfélög geta þá ekki byggt á gildandi lögum varðandi áætlanir um tekjur þeirra.

Í ljósi framangreinds samþykkir byggðarráð Sveitarfélagsins Skagafjarðar að undirbúa málsókn, þar sem krafist verður viðurkenningu á bótaábyrgð íslenska ríkisins vegna skerðingar á jöfnunarframlögum til sveitarfélaganna, verði fyrirbyggjandi frumvarp að lögum. Greinargerð:

Lagaákvæði um starfsemi Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga er að finna í III. kafla laga um tekjustofna sveitarfélaga. Hlutverk sjóðsins er að jafna mismunandi útgjaldaþörf og skatttekjur sveitarfélaga með framlögum úr sjóðnum, sbr. 8. gr. Tekjur sjóðsins voru 2015, m.a. 2,12% framlag af innheimtum skatttekjum ríkissjóðs, sbr. a-liður 8. gr. a. (hlutfallið hefur nú verið hækkað).

Það fyrirkomulag að íslenska ríkið ráðstafi tilteknu hlutfalli af beinum og óbeinum sköttum ríkisins til Jöfnunarsjóðs, er að rekja til laga um tekjustofna sveitarfélaga, nr. 91/1989. Með því hefur löggjafinn ákveðið að tilteknu hlutfalli af tekjum ríkissjóðs verði varið til jöfnunar á stöðu sveitarfélaga. Hluti bankaskatts féll sjálfkrafa til Jöfnunarsjóðs á árunum 2014-2016.

Ráðstöfun á tekjum Jöfnunarsjóðs, er gerð með bundnum framlögum (10.gr.), sérstökum framlögum (11.gr) og jöfnunarframlögum, sbr. 12. gr. tekjustofnalaga nr. 4/1995.

Jöfnunarframög, skiptast í tekjujöfnunarframlög og útgjaldajöfnunarframlög.

Í lokamálslið 12. gr. tekjustofnalaga, er kveðið á um að til jöfnunarframlaga skuli verja tekjum sjóðsins vegna framlaga ríkisins til sjóðsins, sem eru umfram ráðstöfun skv. 10. og 11. gr. laganna. Jöfnunarsjóður er því gegnumstreymissjóður og skal tilteknum tekjum hvers árs ráðstafað til sveitarfélaga sama ár. Það fyrirkomulag er lögbundið.

Byggt er á þessum lagagrundvelli jöfnunarframlaga í reglugerð um Jöfnunarsjóð, nr.

960/2010, sbr. 8. gr. reglugerðarinnar. Niðurlagsákvæði greinarinnar orðast svo:

Endanlegt uppgjör skal fara fram eigi síðar en í árslok á grundvelli upplýsinga um íbúafjölda sveitarfélaga 1. janúar á sama ári og leiðréttrar skrár um álagðar skatttekjur sveitarfélaga.

Þrátt fyrir framangreind ákvæði laga og reglugerða hefur fjárhæð sem nemur tekjum Jöfnunarsjóðs af svokölluðum bankaskatti vegna árunna 2014, 2015 og 2016 ekki verið úthlutað. Þeir fjármunir eru tekjur sjóðsins, skv. a-lið 8.gr og gildir ákvæði 12. gr. laganna um Jöfnunarframlög um þá.

Ekki verður séð nokkur lagaheimild fyrir þeirri ráðstöfun að halda þessum fjármunum undan við úthlutun úr sjóðnum. Áréttað er að þótt ráðherra fari með yfirstjórn Jöfnunarsjóðs, sbr. 16. gr. laga um tekjustofna sveitarfélaga, takmarkast þær heimildir við ákvæði laganna.

Samkvæmt 78. gr. stjórnarskrár skulu tekjustofnar sveitarfélaga ákveðnir með lögum, svo og réttur þeirra til að ákveða hvort og hvernig þeir eru nýttir. Ákvæðinu er skipað í mannréttindakafla stjórnarskrár. Þá er jafnframt unnt að líta til Evrópusáttmála um sjálfsstjórn

sveitarfélaga, sem íslenska ríkið hefur fullgilt, sbr. t.d. 9.gr. sáttmálans um tekjustofna sveitarfélaga.

Framlög úr Jöfnunarjóði eru einn tekjustofn sveitarfélaga, sbr. 1.gr. laga um tekjustofna sveitarfélaga. Á grundvelli reglugerðarheimilda setur ráðherra reglur um úthlutanir úr sjóðnum, að fenginni umsögn ráðgjafarnefndar Jöfnunarsjóðs. Sjóðurinn er gegnumstreymissjóður og gera gildandi reglur ráð fyrir að tekjum sjóðsins vegna hvers árs verði úthlutað til sveitarfélaga sama ár.

Með vísan til almennra reglna kröfuréttar, ákvæða tekjustofnalaga og reglugerðar, nr. 960/2010, um Jöfnunarjóð, eiga sveitarfélög lögvarinn rétt til framlaga úr sjóðnum. Fjárhæð jöfnunarframlaga skal nema tekjum sjóðsins af framlögum ríkisins, sem standa eftir þegar bundnum og sérstökum framlögum hefur verið ráðstafað. Samkvæmt gildandi lögum hefur ráðherra ekki heimildir til að aftra því að slík krafa stofnist. Á grundvelli þess eiga sveitarfélög lögvarða kröfu um jöfnunarframlög úr sjóðnum. Sveitarfélög geta því krafist greiðslu jöfnunarframlaga úr sjóðnum með dómi, sem nemur rétti hvers sveitarfélags til þeirra fjármuna sem haldið hefur verið undan við úthlutun, án lagaheimildar.

Gildandi lög um Jöfnunarsjóð, sbr. lokaml. 12. gr. laga um tekjustofna sveitarfélaga, fela í sér að verja skuli tekjum sjóðsins af framlögum ríkisins, sem standa eftir þegar ráðstöfun bundinna og sérstakra framlaga hefur farið fram í jöfnunarframlög. Ekki er heimild til uppsöfnunar þessara fjármuna í sjóðnum. Ef Jöfnunarsjóður hefur ákveðið, að halda undan tekjum sjóðsins vegna framlags ríkisins vegna bankaskatts, þegar fjárhæðir framlaga vegna áranna 2014, 2015 og 2016, eru ákveðnar, geta slíkar ákvarðanir valdið einstökum sveitarfélögum tjóni. Ríkið getur borið skaðabótaábyrgð á því tjóni. Um þetta er til hliðsjónar vísað til dóms Hæstaréttar í máli nr. 631/2014, Fjarðabyggð gegn íslenska ríkinu. Í málinu reyndi á þá stöðu að ríkið framfylgdi ekki lagaskyldu um setningu reglugerðar um endurgreiðslu virðisaukaskatts til sveitarfélags við tiltekna aðstæður. Þótt viðkomandi lagaákvæði hafi síðar fallið úr gildi, var ríkið dæmt til greiðslu skaðabóta til sveitarfélagsins sem nam fjárhæð endurgreiðslu virðisaukaskatts sem sveitarfélaginu hefði borið.

Það er álit byggðarráðs að ákvæði 78. gr. stjórnarskrár um að tekjustofnar sveitarfélaga skuli ákveðnir með lögum, feli í sér að tekjustofnar sveitarfélaga ráðist af gildandi lögum. Í því felist jafnframt réttur sveitarfélaga að tekjustofnar séu fyrirsjáanlegir að nokkru marki. Í stjórnarskrá er ekki að finna almenna reglu um bann við afturvirkni laga, en afturvirkni skattalaga er sérstaklega bönnuð, sbr. 2. mgr. 77. gr. Reglur um tekjustofna sveitarfélaga hafa skyldleika við skattareglur og mögulegt að líta til þeirra tengsla við skýringu á rétti sveitarfélaga til lögákveðinna tekjustofna. Þá hefur í íslenskum stjórnskipunarrétti verið byggt á því að takmörk séu fyrir því að íþyngjandi lögum verði beitt afturvirkkt. Reglur sem umdeilt frumvarp fela í sér, leiða til þess að sveitarfélög sem ella hefðu fengið jöfnunarframlög úr Jöfnunarjóði verða fyrir skerðingu á tekjustofnum með afturvirkum hætti. Slík löggjöf er íþyngjandi.

Með vísan til þeirrar ályktunar að sveitarfélög eigi nú þegar lögvarðar kröfur til útgreiðslu jöfnunarframlaga vegna tekna Jöfnunarsjóðs af bankaskatti, er verulegt álitamál hvort framkomið frumvarp geti felld slíkar kröfur úr gildi svo samræmist 72. gr. stjórnarskrár um vernd eignaréttinda. Ef lögvarðar kröfur til greiðslu fjármuna eru felldar niður með lögum, er unnt að jafna slíkri stöðu við eignarnám. Íslenska ríkið getur þá borið bótaábyrgð á því tjóni sem eigandi kröfunnar verður fyrir.

Samkvæmt framangreindu er það álit byggðarráðs að einstök sveitarfélög eigi lögvarða kröfu um jöfnunarframlög úr Jöfnunarsjóði miðað við gildandi lög og reglugerðir á árinu 2014, 2015 og 2016, vegna tekna Jöfnunarsjóðs af bankaskatti, sem haldið hefur verið undan úthlutun.

Í annan stað er mögulegt að líta svo á að sveitarfélögum hafi nú þegar verið valdið skaðabótaskyldu tjóni, með þeirri stjórnsýslu Jöfnunarsjóðs að halda fjármunum undan úthlutun jöfnunarframlaga árið 2014, 2015 og 2016, í ósamræmi við gildandi lög og

reglugerðir. Lögvarin krafa til skaðabóta hefur þá stofnast.

Ef fyrirbyggjandi lagafrumvarp verður samþykkt af Alþingi, getur komið til þess að íslenska ríkið beri bótaábyrgð á skertum framlögum til einstakra sveitarfélaga, enda fælu lögin í sér að lögvarðar kröfur sveitarfélaga væru þar með felldar niður. Fjárhæð skaðabóta miðaðist þá við mismun réttar til úthlutunar samkvæmt gildandi lögum og hinum nýju reglum. Í því ljósi fellst nokkur áhætta í samþykkt frumvarpsins fyrir ríkissjóð, enda leiddi slík niðurstaða til greiðslna úr ríkissjóði umfram þá fjármuni sem fyrirbyggjandi frumvarpi er ætlað að ráðstafa.

Viðringarfullt

Kristín Jónsd.

Sveitarfélagið Skagafjörður

Kristín Jónsdóttir

Skjalastjóri

455 6009

kristin@skagafjordur.is